

Møte onsdag den 2. desember 2015 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 23):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Representanten Ketil Kjenseth vil fremsette et representantforslag.

Ketil Kjenseth (V) [10:00:52]: På vegne av representantene Pål Farstad, André N. Skjelstad og meg selv har jeg gleden av å fremme et representantforslag om nye kjønnsnøytrale titler til erstatning for helsesøster og jordmor – eller kjønnsvasking av titler i helsesektoren.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:24]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Erna Solberg vil møte til muntlig spørretime. Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:01:57]: Arbeid er den røde tråden når vi skal møte noen av de sentrale utfordringene i vår tid – innsats mot voksende ledighet, som nå er i ferd med å bli høyere enn i Tyskland og på vei mot USAs nivå, innsats for å få ned klimautslippene og innsats for integrering av mennesker som har fått opphold i Norge. Vi trenger lederskap på disse områdene for å sette mål og mobilisere innsats, slik at bedriftene skaper flere jobber, at det kommer jobber i virksomheter der klimautslippene er fallende mot null, og at det skapes veier inn i opplæring og kvalifisering til arbeid for mennesker som har vært på flukt, gjennom bl.a. norskopplæring og kvalifisering, slik at de med opphold så raskt som mulig kan bli inkludert, bli bidragsyttere, skattebetalere og arbeidstakere. Ikke noe av dette kommer av seg selv. Det kreves lederskap i bedriftene, der innovasjonen skjer og de fleste jobbene skapes, i kommunene og i lokalsamfunnene, som skal bidra til integrering, og hos partene i nærings- og arbeidslivet, som skal spille en viktig rolle for at vi kan gjøre fremskritt.

Jeg etterlyser at regjeringen viser politisk lederskap – mot den voksende ledigheten, for de nye arbeidsplassene – for å nå den formidable utfordringen det er å kutte 40 pst. i klimagassutslippene og for å komme i gang med vellykket integrering. Da budsjettforliket ble klart – på historisk overtid – sist uke, hørte vi fire ulike presentasjoner

fra forlikspartiene. Ingen av dem hadde innsats mot ledighet som hovedsak for det de var blitt enige om. Den siste uken har debatten handlet om hvem som hadde påfunnet å innføre en flyseteavgift – pose i fjor, flysete i år.

Mitt spørsmål er: Planlegger statsministeren nye konkrete initiativ for å styrke innsatsen mot den voksende arbeidsledigheten i tiden som kommer?

Statsminister Erna Solberg [10:03:53]: Fra dag én da denne regjeringen tiltrådte, har løftet i norsk konkurransekraft, for å skape fremtidens jobber, vært vår viktigste prioritet. Det er grunnen til at vi har sørget for mer midler til forskning og utvikling. Det har vært et skifte i fokus på det, som vi også ser i bedriftenes egne investeringer i forskning og utvikling, som økte markant i 2014. Det var et skifte i det bl.a. på grunn av at regjeringen stimulerer mer til det.

Vi er opptatt av nettopp det Jonas Gahr Støre nå sa, nemlig at å skape jobber i fremtiden er svaret på veldig mange av de utfordringene vi står overfor. Vi må skape nye jobber på en annen måte i fremtiden for å bidra til å løse klimautfordringene. Vi må gjøre det for å få til integreringen, og vi må gjøre det fordi vi kommer til å mangle en del jobber fordi det blir mer effektivitet og lavere aktivitet i olje- og gasssektoren. Men dette er ikke noe vi begynte med i høst. Vi begynte med det høsten 2013, og begge formålene – klima og omstilling til nye jobber – var høyt prioritert. Det budsjettet vi har lagt frem, er et budsjett for arbeid, aktivitet og omstilling. Det er et budsjett som i bunnen har mer penger til forskning og utvikling, og som har mer penger til å stimulere bedriftene. Vi har lagt frem en skattereform for å stimulere til flere investeringer og nye bedrifter fremover. Vi har en grønn skattekommissjon som snart kommer, for å bidra til vridningen i skattesystemet knyttet til det, og vi har en egen arbeidsgruppe, et eget utvalg, som jobber med grønn konkurransekraft og for å komme med innspill til å sette sammen dette. Men dette er altså ikke noe vi begynte med i høst. Vi begynte høsten 2013. Det er blitt enda større behov for dette. Men det har skjedd et skifte i Norge etter regjeringsskiftet når det gjelder de nye arbeidsplassene og det å løfte konkurransekraften.

Jonas Gahr Støre (A) [10:05:52]: Jeg registrerer at det ikke er planlagt nye initiativ. Det er ikke planlagt nye initiativ for å trekke partene i arbeidslivet med. Ledigheten fortsetter å stige. Mange av de tiltakene regjeringen har satset på, har jo regjeringens egne utredninger vist har begrenset effekt, og treffsikkerheten i de tiltakene som har kommet, kan man i høyeste grad diskutere. Økonomer viser til at en annen innsats, en annen vektlegging i måten fellesskapet bruker sine ressurser på, kan få ledigheten ned. Spørsmålet er jo: Hvordan vil statsministeren tenke på en ledighet som fortsetter å stige, og hvor høy må den bli før hun ser at det er behov for å tenke nytt, å gå nye veier, ta nye initiativ i forhold til den oppskriften som hun har holdt fast ved siden regjeringsskiftet? Vi foreslo bl.a. i vårt budsjett et bedre permitteringsregelverk, som arbeidstakere og arbeidsgivere har etterspurt. Dessuten: flere studieplasser, tiltaksplasser og sterkere satsing på støtte til utvikling av

klima- og miljøteknologi. Er dette tiltak som statsministeren kan komme til å vurdere om hun tar nye initiativ mot ledigheten?

Statsminister Erna Solberg [10:06:56]: Budsjettet inneholder flere tiltaksplasser. Budsjettet inneholder store grep for konkurransekraften. Det er litt spesielt å høre at det ikke er noen grep i dette budsjettet, når man vet at det å gjennomføre en skattereform vil løfte investeringene, noe Arbeiderpartiet vanligvis sier er viktig. Men akkurat nå glemmes det at det faktisk er tatt initiativ – det ligger på bordet – og vi har tatt det første store grepet i det budsjettet som kommer for neste år, som bidrar til fremtidsrettede investeringer, og som er nødvendig for gode rammebetingelser i Norge.

Vi bidrar også med mer aktivitet direkte på kort sikt, i tillegg til de store, langsiktige løftene. Men vi har altså rekord når det gjelder forskning, vi har rekord når det gjelder investeringer i samferdselssektoren, og vi har en stor skattereform på gang. Vi tar hensyn ved å løfte investeringene i og ordningene for det grønne skiftet betydelig siden regjeringsskiftet. Men jeg vet at det er én ting som ikke er svaret, og det er å blåse opp de langsiktige offentlige utgiftene – som er svaret Arbeiderpartiet har gitt i sitt budsjett – og å øke skattene. Det er ikke å si ja til fremtidsrettede jobber.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først fra Dag Terje Andersen.

Dag Terje Andersen (A) [10:08:10]: Jeg vil bare for ordens skyld først gjøre oppmerksom på at vårt alternative budsjett ikke er preget av å blåse opp offentlige utgifter, men av å støtte privat næringsliv i en situasjon der ledigheten øker, og få til økt aktivitet.

Da regjeringa overtok, overtok de – det snakket den rød-grønne regjeringa ofte om – Europas laveste arbeidsledighet og et omstillingsdyktig næringsliv. Nå ser vi at i andre land går ledigheten nedover – i Norge går ledigheten oppover. Da må vi satse spesielt på det næringslivet som sliter, men vi må også satse på å støtte de folkene som blir arbeidsledige, gjennom – som representanten Gahr Støre nevnte – et bedre permitteringsregelverk, som partene i arbeidslivet har bedt om, og flere tiltaksplasser, som kan hjelpe flere ut igjen i jobb så fort som mulig. Men regjeringa går altså motsatt vei: De kutter i lønnsgaranti etter konkurs, de kutter i feriepenger for arbeidsledige – de kutter i det hele tatt nesten 2 mrd. kr hos de arbeidsledige. Da blir spørsmålet mitt: Burde ikke vi som samfunn stille solidarisk opp for dem som blir arbeidsledige, istedenfor – som regjeringa gjør – å straffe dem med 2 mrd. kr. i kutt?

Statsminister Erna Solberg [10:09:22]: Økt aktivitet for ledige er viktig og bra, men det skaper ikke de nye, fremtidsrettede arbeidsplassene. Men det hjelper dem det gjelder, derfor har regjeringen lagt det inn.

En økning på 3,5 pst. i offentlige utgifter pluss en betydelig skatteskjerpelse skaper ikke grunnlag for den økonomiske veksten Norge trenger, og som er bærekraftig på

lang sikt. Den omstillingen vi er inne i, trenger én ting, og det er å få nye arbeidsplasser, nye jobber, i konkurranseutsatt næringsliv i Norge. Da er det rammebetingelsene for det vi må legge mest vekt på. Det gjør regjeringen, det gjør ikke Arbeiderpartiet.

Arbeiderpartiet øker de offentlige utgiftene betydelig i sitt budsjett, og de bidrar til økte skattebyrder for bedriftene. Det er ikke en oppskrift på nye arbeidsplasser. Arbeiderpartiet har et budsjett – som regjeringen – som bidrar til mer aktivitet for arbeidsledige. Det er bra på kort sikt, men på lang sikt har Arbeiderpartiet feil svar.

Presidenten: Olaug V. Bollestad – til oppfølgingsspørsmål.

Olaug V. Bollestad (KrF) [10:10:32]: Mye av den arbeidsledigheten vi ser, er et resultat av nedgangen i oljeindustrien. Kristelig Folkeparti synes at regjeringen har gjort mye bra på ulike områder for å møte denne situasjonen, både i budsjettet og i tiltakspakken. Men i går og i dag kunne vi lese, spesielt i Stavanger Aftenblad, at det er ikke bare oljeindustrien og leverandørindustrien som blir rammet, også de fem største entreprenørselskapene varsler om permitteringer for sine. Det er nesten som et hus som begynner å rikke på grunnmuren.

Vurderer regjeringen innen de neste månedene og det neste året ytterligere tiltak på kort sikt og på mellomlang sikt for å møte den situasjonen som er, spesielt for veldig mange personer på Sørvestlandet?

Statsminister Erna Solberg [10:11:33]: Da regjeringen la inn en pakke på 4 mrd. kr i budsjettet, var det nettopp på grunn av den situasjonen som primært ikke bare dreier seg om oljeprodusentene, men også om leverandørindustrien og servicenæringene for øvrig i området. Derfor har vi også sagt at vi skal konsentrere en del av virkemidlene der hvor ledigheten vokser mest, og det er på Sørvestlandet. Og derfor har vi lagt opp til aktiviteter knyttet til bl.a. bygg og anlegg i disse områdene for å ha mer aktivitet å tilby og for å sørge for at vi kan bidra til at folk opprettholder både kunnskap og kompetanse, men også vris over i andre typer jobber.

Vi vet at vi i lang tid har manglet ingeniørkompetanse. Vi vet at mange bedrifter ikke har fått nok fagarbeidere. Nå gjelder det å få den arbeidskraften over på andre områder og få brukt den, slik at folk ikke går ledige på veien dit. Litt ledighet vil det være i jobbskiftesituasjonen, men det er viktig å sørge for at den ikke setter seg fast og blir langvarig. Men jobb nummer én må være å skaffe de nye jobbene. Det må vi også ha stor konsentrasjon om.

Presidenten: Geir Pollestad – til oppfølgingsspørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [10:12:49]: I fjor gjorde Stortinget vedtak om å tilføre Statkraft 10 mrd. kroner for å kunne gjennomføre investeringsplanen. I denne planen ligger bl.a. utbygging av vindkraft i Midt-Norge. Dette ville blitt et av de største byggeprosjektene i Fastlands-Norge noensinne. Det trenger Norge nå. Brått og uventet tar fler-

tallspartiene halvparten av pengene tilbake. Det skjer i en tid med stigende arbeidsledighet og for bl.a. å finansiere prosjekt med bading i barnehager.

Selv for Statkraft merkes det når noen rapper 5 mrd. kroner. Prosjekt som ikke realiseres, gir ikke framtidens jobber. Det vi trenger nå, er handling, ikke godt snakk. Så mitt spørsmål er: Synes statsministeren dette er en klok beslutning i en tid der sysselsettingsbehovet er stort? Og kan statsministeren love at hun vil sørge for at vindkraftanlegget på Fosen blir bygd i tråd med den forventningen en hadde da saken ble behandlet i Stortinget i fjor?

Statsminister Erna Solberg [10:13:47]: Det har over tid vært ulike signaler fra Statkraft om hvorvidt de kommer til å delta i å gjennomføre investeringene på Fosen, og i hvor stor grad de kommer til å gjennomføre det og bidra. Jeg respekterer at stortingspartiene har vedtatt og sagt at de ønsker å ta et større utbytte fra Statkraft, fordi man bl.a. har sett et annet investeringsopplegg fra Statkraft enn det som opprinnelig lå til grunn. Men jeg mener altså at vi skal respektere og ta det utbyttet. Vi har nye utfordringer i dag. Det er mye i det budsjettet vi har lagt frem, som bidrar til mer investeringer og bidrar til langsiktige investeringer. Så er det et ansvar for Statkraft og de andre partene til slutt å bestemme seg for om de klarer å realisere vindkraftprosjektet på Fosen.

Presidenten: Terje Breivik til oppfølgingsspørsmål.

Terje Breivik (V) [10:14:51]: Sjølv om representanten Gahr Støre ikkje har oppfatta det, så veit statsministeren godt at nettopp tiltak som vil forsterka satsinga på sysselsetjing, verdiskaping og grøn vekst, har vore ei av hovudprioriteringane til Venstre i dei nyleg avslutta budsjettforhandlingane.

Den ekstra milliarden som regjeringa hadde lagt inn til ulike nærings- og innovasjonstiltak, har vorte dobla, eit nytt statleg grønt investeringsfond skal etablerast, og eit grønt skatteskifte av eit visst format er på plass, der nettopp arbeid og sysselsetjing og verdiskaping vert premierte.

Spørsmålet er om dette er nok, ikkje minst med tanke på at det hastar, både for eit næringsliv som må konkurrere på ein verdsmarknad der grøne verdiar for lengst er tunge drivarar, og for å forsterka klimaforliket – og om statsministeren ser for seg ytterlegare tiltak, forsterkningar, alt i revidert 2016?

Statsminister Erna Solberg [10:15:50]: Jeg håper vi kan få vedtatt statsbudsjettet for 2016 før vi diskuterer hvordan vi skal revidere det. Det er fint at vi får satt i gang og sett virkningene av et budsjett som jo både er ekspansivt og offensivt, og som ikke minst er blitt enda mer offensivt på noen områder gjennom den budsjettavtalen vi har fått til i Stortinget.

For denne regjeringen er det å skape et konkurranse-dyktig Norge og å ta Norge trygt igjennom en omstilling som gjør at vi har en bredere basis for vårt økonomiske grunnlag, en hovedoppgave. I hver eneste budsjetttrunde vi

har hatt på Stortinget, har vi styrket tiltakene knyttet til dette, og vi kommer til å vise fleksibilitet etter hvert som etterspørselen blir større etter ulike typer tiltak for å få det til. Vi må gjøre noe både på kort og på lang sikt. Det viktigste med det vi gjør på kort sikt, er at det bidrar til aktivitet, men at det ikke går feil vei i forhold til det vi skal oppnå på lang sikt, som er å være mer nyskapende og grønnere, men også å ha flere jobber, som kan betale skatt i fremtiden.

Presidenten: Snorre Serigstad Valen – til neste oppfølgingsspørsmål.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:17:05]: I et statsbudsjett med rekordhøy oljepengetilskudd, var det virkelig nødvendig å kutte en halv milliard i sysselsettingstiltak i kommunene og øke skatten på arbeidsløshet for å betale for flyktningutgiftene?

Statsminister Erna Solberg [10:17:23]: Regjeringen la frem en pakke på 4 mrd. kr for økt sysselsetting, mer omstilling og mer arbeid. Det er ingen tvil om at med etablering av flere asylmottak, med mye av den aktiviteten som skjer, så vil det også være aktivitet og sysselsetting knyttet til det rundt omkring i Norge.

Det er også grenser for hvor mye penger man skal bruke og bør bruke. Regjeringen la til grunn en budsjettimpuls på 0,7 pst. for vårt ordinære budsjett, noe som fikk god støtte blant fagøkonomer, at dette var en riktig økonomisk politikk for øyeblikket, og at det var der vi burde ligge i dette årets budsjett, ikke bruke mer oljepenger.

Derfor har vi valgt å gjøre noen endringer i innretningen på noe av pakken, men også på andre områder i budsjettet, som ikke er vårt primærønske, men som bidrar til at vi kommer i havn innenfor ansvarlige budsjetttrammer, med et budsjett som bidrar til arbeid og sysselsetting. Da er det noen deler som blir litt endret på, og det er naturlig. Det er egentlig en bragd å få plass til 9,2 mrd. i et ferdig laget budsjett.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:18:47]: Det er ikkje så mange veker sidan statsministeren var i Stortinget sist, men mykje har skjedd på det sikkerheitspolitiske området.

Den grufulle krigen som herjar i Syria og i delar av Irak, får mange til å spørje om dette vil gi auka usikkerheit og utover i Midtausten. Paris-terroren viste at volden kan smitte til Europa. Tyrkia si nedskyting av eit russisk jagarfly skapte ei uønskt tilspissing av konflikten; og sidan Tyrkia er eit NATO-land, kunne nedskytinga tilspisse forholdet mellom NATO og Russland alvorleg.

Derfor er eg glad for at NATOs generalsekretær no insisterer på at det me treng, er ei nedtrapping av spenningsnivået, aktivt diplomati og politiske samtalar om vegen framover. Den same budskapet hadde FN's spesialutsending til Syria da han måndag besøkte Noreg. Det er klart for alle at auka bombing og våpenbruk ikkje gir noka løysing, fordi det manglar eit felles politisk vegkart. Dei involverte hovudaktørane i kampen mot terroristgruppa IS

må dra i lag, ikkje bruke kreftene på å slåst innbyrdes. Ei våpenkvile dei imellom og ein politisk prosess om Syrias framtid trengst no. Folk må vite kva som kjem i staden for IS sitt terrorvelde. Berre da kan det bli skapt grunnlag for eit samarbeid som kan feie IS av banen.

Korleis meiner statsministeren at Noreg kan bidra til å fremje den politiske prosessen og det samarbeidet som trengst for at me skal få eit snarleg håp om stans i militære kampar mellom dei mange partane som har det til felles at dei vil nedkjempe, skape eit vegkart for fred i Syria og redusere terrorfaren?

Statsminister Erna Solberg [10:20:51]: Jeg er helt enig i at vi har en større og mer utfordrende sikkerhetspolitisk situasjon enn det vi har hatt på lenge. Det gjelder både det som skjedde i Ukraina og på Krim i fjor, og den økte krigføringen i Irak og Syria, selv om dette jo er en konflikt som har pågått ganske lenge – snart inne i sitt femte år.

En av de store utfordringene er at mange av interessekonfliktene – ja, nesten alle interessekonfliktene – i Midtøsten samler seg også i konflikten i Syria og Irak. De ulike land har ulike interesser, og derfor har det ikke vært tatt et samlet grep for å slå tilbake ISIL i Syria, iallfall ikke frem til nå, fordi man har vært mer opptatt av å slåss for sine egne interesseparters interesser i området. Det som kan se ut til å være et større «momentum» nå, er å slå tilbake ISIL og legge litt vekk disse interessesfærene som naboland har, som Russland har hatt, og som har gjort at det har vært vanskelig å få til de politiske løsningene.

Vi mener at det er positiv fremgang i samtalene, men vi må også gjøre noe på bakken i form av å svekke ISIL militært, tror jeg, for å få til endelige løsninger. Men samles de kreftene som nå arbeider med dette, vil vi se større resultater på det området.

Så er det sånn at Norge bidrar jo. Vi opplever at vi får mange gode tilbakemeldinger på de bidragene vi gir. Et av våre viktigste bidrag er det initiativet vi har tatt til en giverlandskonferanse, der vi nå har fått med både Tyskland, Storbritannia og Kuwait som partnere, for å bidra til å hjelpe på flyktningssituasjonen. Det er klart at for de nærmeste nabolandene er det utrolig viktig at vi finner løsninger på flyktningssituasjonen og rammevilkårene rundt, for lokalbefolkningen i de samme områdene bærer også en byrde.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:22:59]: Eg takkar for svaret.

Statsministeren seier at det er ikkje tatt eit samla grep, det er eg einig i. Det er likevel òg nokre positive trekk no – det at Russland og USA sit ved same bord, det at land som Saudi-Arabia og Iran sit i sju timar saman og diskuterer korleis dei kan løyse konflikten. Det me ikkje ville trudd for berre fire veker sidan kunne skjedd, skjer no. Staffan de Mistura, som er spesialutsending for Syria, fekk spørsmål da han besøkte Noreg, og han sa: Nokon bombar dei, men for å vinne treng ein ei politisk løysing i Syria. Veit du kva den politiske løysinga er, fekk han spørsmål om. Da svarte han: inkludering, inkludere dei som føler seg ekskluderte, særleg sunniar, så dei ikkje

føler at dei må tolerere IS, i håp om at dei ein dag vil bli inkluderte.

Mitt spørsmål er: Kva for ambisjon er det Noreg og statsministeren har for at vi kan få til ei politisk løysing, og innanfor kva tidsperspektiv?

Statsminister Erna Solberg [10:24:00]: Norge har hver eneste gang dette er tatt opp, sagt at vi løser ikke dette militært; vi løser det politisk. Det må skapes en regjering i Syria som er inkluderende, som har en overgang til et demokratisk eller et annet styre i fremtiden, hvor alle grupper er inkludert. Det gjelder i og for seg også det som har vært et veldig viktig politisk punkt for denne regjeringen i forhold til Irak, for vårt engasjement i Irak, at den irakiske regjeringen også må klare å være inkluderende, sikre representasjon både fra sunnier og fra kurdere, på en måte som gjør at de er enig i kampen mot IS i sitt eget land. Vi trenger både å bekjempe det i Irak, der vi også deltar med militær hjelp i form av opptrening, og å bekjempe det i Syria.

Tidsperspektivet er det vanskelig å si noe om. Dette dreier seg om viljen til de landene som har størst interesser inne i dette området, og nå er det et «momentum» etter terrorhandlingene i Paris. Jeg håper at vi kan klare å se det i løpet av måneder, men det er mange interesser som skal staggjes for å få det til.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Kjell Ingolf Ropstad.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:25:19]: Først vil jeg takke for svarene. Min partileder viste til FNs spesialutsending til Syria, og han pekte spesielt på minst tre faktorer som hadde endret seg, og som gjorde at situasjonen så mer positiv ut. Han pekte først på at flyktningkonflikten berører alle i Europa, og dermed er det flere som har et engasjement i saken. Det andre er at ISIL har hatt framgang, og det tredje er at det er blitt endrede forhold etter at Russland har intervenert i Syria. Han viste til forhandlingene i Wien og samtalene der, og på tross av nedskytingen som Tyrkia gjorde av det russiske jagerflyet, mente han at det var en veldig positiv framdrift. Men han understreket at det måtte politisk handling til, raskt, og hans mål var at prosessene kom godt i gang allerede i januar 2016 – ikke i 2017, ikke i 2018. Og når vi ser lidelsene og konflikten som raser, haster det.

Hva ønsker Norge å gjøre for at vi virkelig får fart på prosessene? Hvordan kan vi bidra?

Statsminister Erna Solberg [10:26:25]: For det første er jeg enig i at det er viktig å få løsninger raskt, og jeg er enig i at det er et «momentum» for øyeblikket. Nå er både Frankrike og Russland truffet av terroraksjoner som sannsynligvis har sin opprinnelse i krefter i eller rundt eller inspirert av ISIL. Det bidrar også til at motivasjonen som de har, er blitt større, og den militære aktiviteten er blitt større. Så håper vi også at det kommer til det politiske bordet.

Vi bidrar gjennom å understreke behov for de politiske løsningene med alle dem vi snakker om, men det er klart: Det er ikke vi som sitter i første rekke for å løse

dette. Men vi stiller med konfliktløsningsekspertise, vi fasiliterer grupper og arbeid. Vi har jo jobbet over flere år med enkeltgrupper innenfor Syria for å jobbe med lokalt fredsarbeid, lokalt konfliktløsningsarbeid.

Så er det som sagt også dette med at noen tar på seg lederansvaret ved å sørge for at det kommer penger inn til å hjelpe i de mest kritiske områdene. Det har Norge tatt et lederskap på.

Presidenten: Anniken Huitfeldt – til oppfølgings-spørsmål.

Anniken Huitfeldt (A) [10:27:40]: Jeg vil takke Har-eide for et viktig spørsmål og statsministeren for å gi gode svar. Vi er et lite land og helt avhengig av folkeretten og at ikke store stater tar seg til rette overfor små. Derfor fordømmer vi Russlands handlinger i Ukraina og støtter sanksjonene. «Fra dialog til handling» var statsministerens slagord da hun presenterte regjeringas nordområdesat-sing for ett år siden. Men er ikke den tida vi er inne i nå, en tid da det nettopp er behov for mer dialog? Vi er uenig med Russland i mangt, men i dagens situasjon har vi en grunnleggende felles interesse i å bekjempe terroren. Vil statsministeren øke dialogen med Russland?

Statsminister Erna Solberg [10:28:27]: Jeg tror de som følger med på tv, ser at vi har utstrakt dialog for øye-blikket, med enkelte felles problemer på grensen i nord. Vi har samtaler med Russland på ulike områder. Men jeg har vært veldig opptatt av at situasjonen som har vært etter Ukraina og Krim-annekteringen, ikke skal føre til at Norge tar en form for bilateral rolle som er annerledes enn våre alliertes i denne sammenhengen. Vi skal fortsette det gode samarbeidet vi har i nord, vi skal fortsatt være helt forut-sigbare i det vi gjør, vi skal understreke det arbeidet. Men jeg mener fortsatt at basisen i vårt bilaterale samarbeid skal dreie seg om forholdet mellom Norge og Russland, og så skal vi stå sammen om de store løsningene med våre allierte og andre.

Det er fortsatt viktig, også av hensyn til én million men-nesker som er internt fordrevet av de krigshandlingene som går opp og ned i Ukraina, at vi husker at hvis folkeretten er vårt førsteforsvar, er folkeretten også for første gang i de senere årene brutt på Europas jord – nettopp av Russland.

Presidenten: Liv Signe Navarsete – til oppfølgings-spørsmål.

Liv Signe Navarsete (Sp) [10:29:47]: Det må politiske løysingar til for å løyse situasjonen i Syria og i regionen, men TV 2 kunne i går melde at USA no vil sende spesial-soldatar til Syria og Irak for å utføre oppdrag. TV 2 melder òg at Tyskland truleg vil tilby militærstøtte i form av rekog-noseringsfly, fregatt og opptil 1200 soldatar, og det britiske parlamentet diskuterer om dei òg skal starte luftangrep mot IS i Syria. Det ser med andre ord ut til at krigen vil verte trappa opp.

Noreg har ingen tradisjon for å stille med militære bi-drag utan mandat ifrå FN eller som ledd i ein NATO-ope-

rasjon. Senterpartiet har uttrykt uro for om norske styrkar gjennom dette kan hamne i ein potensielt langvarig krig med usikkert utfall. Vi fryktar òg at eit norsk militært bi-drag i Irak legg beslag på ressursar som kunne vore nytta til trening og operativ verksemd i Noreg.

Korleis vurderer statsministeren denne situasjonen? Kva tenkjer ho bør vere Noreg si rolle i denne opptrappin-ga av militær intervensjon som no skjer i Irak og eventuelt Syria?

Statsminister Erna Solberg [10:30:52]: Det er slik at Frankrike er rammet av et terrorangrep på egen jord med bakgrunn fra dette området. De har ikke bedt om hjelp fra NATO og heller ikke bedt om hjelp direkte fra Norge. Men det er klart at de har opplevd et angrep på sitt territorium med bakgrunn i dette. Det er alltid vanskelig å gjøre de folkerettslige vurderingene av hvordan situasjonen er; den vil alltid endre seg over tid. Derfor synes jeg at å ha abso-lutter ikke er riktig. Per dags dato er det sånn at vi ikke har fått noen forespørsel om militær støtte ut over det vi gir i dag. Vårt utgangspunkt er at man lokalt i Irak bør mobili-sere de lokale og nabolagskreftene mest og bygge opp den irakiske hæren som en inkluderende hær og som en hær som har evne til å slå tilbake. Der ser vi at vår rolle frem-mer først og fremst er opptrening. Jeg vil si at i en situa-sjon som er dynamisk med disse endringene, vil vi foreta vurderinger hvis vi får forespørslar, og da vil vi også fore-ta de folkerettslige vurderingene. Å filosofere så mye frem og tilbake rundt det før vi ser konkrete situasjoner, tror jeg ikke vil være så veldig formålstjenlig.

Presidenten: Ola Elvestuen til oppfølgings-spørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:32:17]: Det er vel liten tvil om at IS må bekjempes militært, og Norge bidrar også med de styrkene vi har i Erbil og i Bagdad. Situasjonen i Syria er fryktelig komplisert, og det er relativt enkelt å define-re hvem man er mot; det er vanskeligere hvem man er for. Det kan være de kurdiske områdene i nord hvor man har en stabilitet, der det bor fire og en halv million mennesker, og hvor man kan bidra også til gjenoppbyggingen som trengs i området.

Men så blir det mer komplisert. Russland involverer seg i Syria først og fremst for å bistå Assad-regimet mer enn at det er en dedikert kamp mot IS. Spørsmålet blir jo da: Hva er statsministerens syn på muligheten for å finne fram til en løsning for Syria samtidig som man klarer å få en over-gang hvor Assad-regimet også blir borte? Det er tross alt det regimet som har ansvaret for de største dødstillene i Syria. (Presidenten klubber.)

Statsminister Erna Solberg [10:33:26]: En politisk løsning må etter vår mening fortsatt inkludere at Assad-regimet endres, at det blir en annen felles regjering. Og så er det sånn at en politisk løsning må velges av det folket som faktisk skal styres av de politiske lederne. Vi andre kan ha mange sterke føringer om hvem som bør være der eller ikke, men det er altså landet og befolkningen selv som etter hvert må få kontroll. En politisk løsning med Assad

på topp over lengre tid, er etter min mening ikke en bærekraftig løsning, og som ikke vil la folk få komme til orde. Jeg mener utgangspunktet må være de kravene som tidligere er satt, og så må man finne overgangsordninger for å løse dette. Men det er, som jeg sa, først og fremst en løsning som må eies av Syrias egen befolkning og egne grupper, og ikke nødvendigvis bare dikteres utenfra hvordan den skal være.

Presidenten: Audun Lysbakken til oppfølgingsspørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:34:42]: Å finne en løsning på krisen i Syria handler ikke om å stille bare aktørene i selve konflikten til ansvar, men også de aktørene utenfor Syria som på ulike måter har bidratt til et veldig komplekst krigsbilde, der konfliktlinjene går på kryss og tvers. Da må Vesten også tørre å se kritisk på våre egne allierte, på Tyrkias rolle, og ikke minst på det ene islamistiske, religiøse diktaturet som Vesten faktisk støtter, det i Saudi-Arabia, som spiller en rolle i konflikten i Syria, har spilt en rolle i konflikten i Jemen, som pisker opposisjonelle, som er kjent for en svært brutal politikk overfor både egen befolkning og andre. Derfor er mitt spørsmål til statsministeren i denne situasjonen: Norsk eksport av militært utstyr til Saudi-Arabia ble doblet i fjor. Vil statsministeren nå vurdere å stoppe en slikt eksport?

Statsminister Erna Solberg [10:35:42]: Jeg har bare lyst til å begynne med å si at jeg er enig i at man må se kritisk på alle aktørene, også de som er allierte, og de interessene de har. Vi må stille dem til ansvar for om de støtter opp under, om de følger opp sanksjonene, om de sørger for det finansielle grunnlaget f.eks. for ISIL, som har skaffet seg mye penger. De får åpenbart også handlet med oljen sin. Da er det viktig at vi følger opp og stiller til ansvar i forhold til de handelsrutene og annet som er for å få ut materialet.

Det er ingen tvil om at det er krefter både i Tyrkia og Saudi-Arabia og andre i spillet mellom mange land som har de mindre land i regionen som en interessesfære for sine grupper, og som er etnisk ulikt og religiøst ulikt sammensatt. Det er et stort spill.

Vi er opptatt av at vårt forhold til Saudi-Arabia skal basere seg på de eksportreglene vi har i dag. Vi har foreløpig ingen planer om å gjøre endringer i eksportreglene overfor Saudi-Arabia.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:36:57]: Det er et langstrakt land vi bor i, og det er aktivitet og verdiskaping fra Finnmark i nord til Agder i sør. I dette landet med fjorder og fjell og store avstander er det ikke jernbane overalt. Presidentens hjemfylke og mitt hjemfylke er de to fylkene der vi flyr minst. Men drar man nordpå, i Finnmark, er det der man flyr mest. Der er det ikke jernbane – og kjempeavstander. Drar vi til hele Nord-Norge og også Vestlandet, er småflyplassene, kortbanenettet, bindeleddet som bin-

der landsdelene sammen, og som binder landet sammen. Mange av de rutene er marginalt lønnsomme.

Luftfarten har reagert mer eller mindre med vantro på at det nå dukker opp en avgift som gjør at de rutene som i dag er marginalt lønnsomme, i morgen blir ulønnsomme. Og de er tydelige på at svært mange distriktsru-ter vil forsvinne. Skogen Lund, NHO, har sagt at tusenvis av arbeidsplasser kan forsvinne. NHO Luftfart kalte avgiften på riksdekkende radio – jeg beklager språkbruken, men det er NHOs ord – «galimatias», «symbolpolitikk» og «molbopolitikk».

I fjor kom poseavgiften – en sen nattlig time kom en avgift ingen ønsket. Heldigvis ble den avblåst i siste time. I år er det denne flyseteavgiften som kommer en sen nattlig time. Mitt spørsmål er: Kan vi håpe at det samme skjer med denne avgiften som skjedde med poseavgiften i fjor?

Statsminister Erna Solberg [10:38:37]: Det har jeg liten tro på. Klimaavgifter er blant de tingene et bredt flertall på Stortinget har sagt bør være viktige virkemidler fremover. Vi skal øke den grønne skattleggingen og redusere den røde skattleggingen, altså den skattleggingen som er på arbeid og bedrifter. Det er viktig for sysselsetting, det er viktig for arbeidslivet fremover, det er viktig for å skape jobber.

Så skal vi altså sette en pris på det å forurense. Flyreiser forurenser. Da er en klimaavgift på flyreiser, som de fire partiene har blitt enige om, i tråd med de grunnleggende forutsetninger – og det grunnleggende flertallet vi har hatt på Stortinget – om at vi faktisk skal vri den veien.

Jeg tror nok dette er en avgift man må belage seg på at kommer. Det vil gå ut på høring hvordan man teknisk skal gjennomføre den. Det er viktig å huske at hvis prinsippet «forurenser betaler» skal gjennomføres, er det noen omlegginger i vårt samfunn vi må være med på å ta. De tar vi bl.a. på at flyreiser blir litt dyrere.

Så har jeg lyst til å si at på grunn av den forrige borgerlige regjeringens politikk, som bidro til å stimulere konkurransen betydelig i norsk luftfart, har flyreiser de siste 10–15 årene vært betydelig mindre kostnadsfylte enn det de var på 1990-tallet og frem til man sørget for mer konkurranse i norsk luftfart. Så vi har fått lavere priser. Det koster mindre å fly enn det har gjort i veldig mange år.

Men det er altså slik at forurenser skal betale, og da blir det betaling gjennom en avgift.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:40:24]: I revidert nasjonalbudsjett i fjor var det en målrettet skatte- og avgiftslettelse for utenlands luftfart med større taxfree-kvoter. Den avgiftsøkningen som er i årets forslag til budsjett, er en målrettet avgiftsøkning på innenlands luftfart, spesielt på mange av de marginale rutene. Jeg forstår at statsministeren synes det er helt greit at mange små steder nå kan stå i fare for å miste sitt kollektivtilbud. For meg er det helt uforståelig.

Det er også helt uforståelig at statsministeren, som er ansvarlig for nasjonalbudsjettet, skyver klimaargumentasjonen så tydelig foran seg, for hvis man leser nasjonalbudsjettet, som statsministeren står bak, står det følgende:

«Ekstratiltak i Norge for kvotepliktig luftfart vil ikke bidra til å redusere de samlede utslippene fra luftfart i EØS-området.»

Det står i statsministerens nasjonalbudsjett.

Er ikke det lenger gyldig? Hva har skjedd som gjør at det som dere la fram for en måned siden, at det ikke ville ha effekt, nå plutselig har effekt?

Statsminister Erna Solberg [10:41:23]: Avgifter har en effekt, men det betyr ikke at det er summen på kvoter – men i dag er det så mange kvoter der ute at det sannsynligvis vil ha en effekt. I et strammere kvotemarked ville ikke det vi gjør, hatt en så stor effekt. Men det er en diskusjon om vi skal gjøre nok hjemme, eller om vi skal gjøre alt ute. På område etter område kan vi argumentere med at vi har mindre utslipp i Norge, og derfor burde vi gjøre mer av det her i Norge. Jeg registrerer f.eks. at det i dagens utgave av Nationen blir sagt at vi bør ha flere kyr i Norge, fordi det å importere kjøtt er dyrere eller gir mer utslipp enn annet.

Vi kan argumentere for alt vi gjør her, men det gir større nasjonale utslipp. Hvis vi skal ta utslippsreduksjonene på det nasjonale klimaet på det som ikke er innenfor kvoteområdene, er det bare transport og landbruk som står igjen med noe særlig utslipp. Det ville også være en utfordring hvis vi skal nå 40 pst.-målet, fordi de to sektorene ikke en gang står for 40 pst. av utslippene i Norge.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Janne Sjelmo Nordås.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [10:42:39]: Statsministeren har reist mye, bl.a. i Nord-Norge. Jeg har registrert at statsministeren har sagt at Nord-Norge er framtidens vekstregion, som skal bære landets velferd i framtiden. Det synes jeg er et paradoks nå når næringslivets utsikter er en konkurransemessig ulempe, med økte kostnader og dårligere kollektivtilbud, for i praksis er flytilbudet for Nord-Norges del og for en del andre regioners del det eneste kollektivtilbudet man har på lengre distanser.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Er ikke statsministeren i det minste litt bekymret for konsekvensene den nye avgiften vil ha for næringslivet rundt omkring i landet?

Statsminister Erna Solberg [10:43:33]: En økt avgift vil gi større utgifter for dem som betaler den. Samtidig senker denne regjeringen beskatningen betydelig. Selskapskatten går ned med 2 prosentpoeng i budsjettet. Det gir skattelettelse til næringslivet.

Vi skifter fra røde skatter til grønne skatter gjennom dette. Det betyr at vi gjør det som alle i sine festtaler sier at vi skal gjøre: beskatte utslipp mer og beskatte arbeid og kapital mindre for å bidra til at vi skaper flere arbeidsplasser.

Jeg tror ikke at Distrikts-Norge har så mye å bekymre seg for når det gjelder dette. Jeg tror man vil klare å finne gode løsninger. Hvis man bruker et par færre flyreiser ved bl.a. å bruke moderne kommunikasjon, har man tjent inn igjen de pengene som dette normalt vil koste. Da har man også gjort en veldig god klimatilpassing.

Presidenten: Eirik Sivertsen – til oppfølgingsspørsmål.

Eirik Sivertsen (A) [10:44:45]: Dette er jo ikke bare én avgift. Dette handler også om at sektorunntaket for å kunne ha differensiert arbeidsgiveravgift falt bort. Vi får en økning i merverdiavgiften for persontransport. Og nå får vi også en flyseteavgift. Jeg bor i Nord-Norge, og tog som alternativ er begrenset til halvparten av mitt hjemfylke. Nord for Bodø er ikke det et reelt alternativ, og det er få andre reelle alternativer når man skal reise over en viss avstand.

Jeg registrerer at statsministeren ikke er bekymret for konsekvensene av dette. Det er jeg. Hvis jeg ikke husker feil, ble også poseavgiften presentert som en klimavgift. Den ble lagt i skuffen – det skal ikke gjøres med denne.

Men hva er klimaeffekten av dette? Dette oppsto jo som en avgift i de siste rundene med forhandlinger, så hvilken klimaeffekt ligger det faktisk i den avgiften man har foreslått? Hvorfor skal man ikke vente på den grønne skattekommissjonen når det gjelder denne flyseteavgiften, hvis den er en del av en grunn omlegging?

Statsminister Erna Solberg [10:45:48]: Jeg har lyst å gjøre oppmerksom på at dette ikke er en flyseteavgift – det er en flypassasjeravgift. Det betyr at det er for flypassasjerene man skal betale avgiften, ikke flysetene. Flyseteavgiften var det som Arbeiderpartiet var for i gamle dager. Det ble i 2001 innført på alle de store flyplassene, inkludert de to store i Nord-Norge. Den gangen var man varmt tilhengere av å gjøre dette. Det måtte en borgerlig regjering til for å fjerne den den gangen, men nå skjønner jeg at Arbeiderpartiet er mer for røde skatter enn de er for et skatteskifte.

Arbeiderpartiets landsmøte har faktisk vedtatt å utrede flypassasjeravgift, så jeg går ut ifra at det ikke var fremmed for dem, og at de også tenkte at de skulle skattlegge flypassasjerer.

Presidenten: Terje Breivik – til oppfølgingsspørsmål.

Terje Breivik (V) [10:46:46]: Det er nesten litt utruleg å høyra Slagsvold Vedum og det såkalla grøne Senterpartiet stå og raljera over eit grønt skattesifte på den måten. Det er det suverent tyngste og viktigaste verktøyet me har for å løysa klimakrisa. Eg trudde Senterpartiet òg var opptekne av ikkje å senda rekninga til komande generasjonar, heller ikkje klimarekninga.

I så måte gjev eg honnør til statsministeren for svært gode svar. Flyseteavgifta er eit prima døme på eit grønt skattesifte: Det prisar opp utslipp og set ned avgifter og skattar på det me vil ha meir av – i denne samanhengen gjeld det klimavenlege fly. Det vert 25 pst. reduksjon i landingsavgifta og flyplassavgiftene for fly som brukar biodrivstoff. Me brukar òg delar av meirinntektene til å senka inntektsskatten ytterlegare, altså mindre skatt på arbeid.

Så spørsmålet mitt til statsministeren er: Kva tankar har statsministeren om innretting for nettopp å få maksimal klimaeffekt og minimal negativ effekt for dei delane av Noreg som ikkje har alternative reisemåtar?

Statsminister Erna Solberg [10:48:00]: Vi mener at dette må være en avgift som vi innretter mot flypassasjerene, altså ikke nødvendigvis på flysetene. Vi mener at dette er en avgift som gjør at vi på de områdene hvor vi har kjøp av flyplasstjenester, vil måtte kompensere for noe av det i de avtalene, for der har vi avtalt hva man kan fastsette av billettpris totalt sett.

Dette er et eksempel på de dilemmaene vi står overfor, bl.a. når rapporten fra Grønn skattekommisjon kommer. Tør vi ta på alvor det at vi skal ha et skifte fra røde skatter til grønne skatter? Tør vi å stå i det at det betyr at noen får en større byrde, rett og slett fordi deres aktivitet forurenser mer, eller tør vi ikke det?

Det kommer ikke til å være enkelt på et eneste punkt. Det kommer til å være mye motstand, men skal vi klare det grønne skiftet, skal vi klare å komme til et lavutslippssamfunn, og skal vi ta forpliktelsene i Norge, er vi nødt til å gjøre disse grepene.

Presidenten: Heikki Eidsvoll Holmås – til oppfølgings spørsmål.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:49:17]: Regjeringen har båret støv av et gammelt SV-forslag om flypassasjeravgift. Selv om Jan Tore Sanner i sin tid kalte forslaget gammeldags, kaller finanspolitisk talsperson i Høyre dette for god klimapolitikk. Da må jeg konkludere med at det er god, gammeldags klimapolitikk.

NHO klarer ikke helt å bestemme seg for om forslaget har null effekt, eller om det har helt enorm effekt. Derfor prøver de å hevde begge deler. Det er slik at skal vi kutte transportutslippene med 40 pst. innen 2030, må vi få flere til å velge tog og færre til å ta fly. I min naivitet trodde jeg at poenget med en flyavgift var å få færre mennesker til å ta fly. Derfor har jeg et spørsmål til statsministeren: Håper statsministeren at avgiften skal ha null effekt eller ha høy effekt?

Statsminister Erna Solberg [10:50:11]: Jeg håper at kombinasjonen av de tiltakene vi gjør med dette – som vi har begynt på nå og som det kommer mer av – betyr at man har stor effekt på utslippene. En av effektene er bl.a. det som er nevnt, at i forliket på Stortinget har man lagt inn 25 pst. reduksjon i landingsavgiftene hvis man bruker biodrivstoff innblandet i drivstoffet. Det vil også bety mindre utslipp. Vi er opptatt av å påpeke atferd. Kanskje vil noen som i dag tar fly, vurdere å reise på andre måter eller vurdere om møtet kan gjennomføres ved hjelp av moderne kommunikasjonsmidler – som vi bygger ut over hele landet, og som vi kanskje alle kunne brukt mer med jevne mellomrom. Da får man noe mindre flytrafikk ut av dette.

Presidenten: Rasmus Hansson – til oppfølgings spørsmål.

Rasmus Hansson (MDG) [10:51:12]: Flyvning er kanskje den klimamessig aller mest feilprisede tjenesten i hele det norske markedet. Derfor er det veldig bra at regjeringen står fast ved denne flyseteavgiften som er foreslått. Det må være en uhyre pinlig dag for alle representanter fra

Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Vi hører hvordan disse to partiene reagerer på en avgift som tilsvarer en halvliter pils – på en sånn tjeneste. Problemet med avgiften – som selvfølgelig også kan differensieres distriktsmessig, distriktsproblemet er et oppkonstruert problem – er eventuelt at NHO tar fullstendig feil, at avgiften ikke vil virke noe særlig, og at den trenger å bli mye større, slik som det ligger inne i Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett.

Er statsministeren åpen for å vurdere en fortsatt økning av flyseteavgiften, slik at man sikrer at reiseaktivitet vris fra fly og over mot kollektiv der det går an?

Statsminister Erna Solberg [10:52:18]: Jeg tror det viktigste vi i fremtiden bør sikre oss, er at drivstoffet fly går på, blir grønnere. Det er faktisk blant de tingene som er teknologisk mulig i fremtiden. Klarer vi å få grønnere drivstoff på flyene, er ikke flyreisene i seg selv en utfordring. Derfor mener jeg at målsettingen vår må være å få frem andre drivstofftyper knyttet til norske fly – ikke bare norske, men alle fly. Vi ser på en vifte av slike tiltak fremover. Det må vi gjøre knyttet til oppfølgingen i fremtiden av Grønn skattekommisjon, men vi skal også gjennomføre vår målsetting til 2030 om 40 pst. reduksjon i utslippene i Norge. Vi vet at transportsektoren er ett av de områdene hvor utslippene har økt mest.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgings spørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:53:26]: Det jeg synes har vært mest interessant i denne debatten, er hvor mange som har glemt det de selv har predikert, nemlig at vi skal ha mindre skatt på arbeid, mindre skatt på bedrifter og mer på forbruk. Selv oppegående ledere i ulike aviser har visst glemt denne forutsetningen. Dette har alle vært enige om. Hvis dette er starten på en debatt knyttet til hva Grønn skattekommisjon kan gi oss av innspill, skal det bli mye adjektivbruk fremover – som jeg skjønner NHO har gjort seg til ekspert på.

Men statsministeren kommer jo fra Paris. Hvilket inntrykk hadde statsministeren der av hvordan man internasjonalt tenker knyttet til skatt på arbeid kontra skatt på forbruk?

Statsminister Erna Solberg [10:54:25]: Forhandlingene i Paris tror jeg ikke er kommet til det stadium i denne runden at man ennå er så opptatt av virkemidlene. Det viktigste man nok jobber med knyttet til dette, er å ikke subsidiere miljøskadelig atferd. Vi har nå hatt en rekke utviklingsland som har gått i front med å fjerne subsidiene man har på fossilt brennstoff. Det er tøffe tak. Den indonesiske presidenten sa at han hadde gjort det i fjor og meningsmålingene hans gikk rett ned. Det er godt bevist at dette ikke er et godt fattigdomstiltak. Det er de høyere inntektsgruppene og mellominntektsgruppene som bruker mest av dette, også i utviklingsland. Jeg tror hovedfokuset knyttet til stimulans og pengebruk, ligger der.

Ellers er det et intenst arbeid, som jeg mener det er positiv fremgang i, det å få en avtale som fastsetter tydeli-

ge nasjonale mål for de enkelte landene – som de har levert – men også mekanismer for å skjerpe det. Men det er 14 spennende dager for klima, det som skjer i Paris.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:55:53]: Det positive med det siste spørsmålet er at det økonomiske incentivet virker. Men som det er blitt påpekt, har statsministeren vært i Paris, og jeg går ut fra at hun også i det videre arbeidet deltar nært sammen med den norske delegasjonen. Det er store forventninger til den rollen Norge kan spille i forhandlingene, både som en viktig aktør i å finne fram til de nødvendige kompromisser og løsninger i sluttfasen av forhandlingene, og som en pådriver med nye initiativ. Jeg er derfor glad for at statsministeren har vært med på å legge fram flere nye initiativ i Paris og mener at en kan gjøre dette med en troverdighet basert på det budsjettforliket vi har, som legger 420 mill. kr ekstra inn i de delene av budsjettet som omhandler det internasjonale miljøarbeidet.

Men det er tre forhold: Statsministeren har gått inn for 216 mill. kr inn i et nytt fond for kvotekjøp, med forkortelsen TCAF, men det kan stilles noen spørsmål ved dette: Når vi nå går inn for nye kvotekjøp, tenker man seg da fortsatt at dette skal kunne motregnes mot utslipp i Norge, den rike delen av verden? Er det ikke nettopp det som har vært problemet tidligere, og at man ikke oppnår målsettingene? Venstre vil være mot en slik løsning.

Statsministeren har også, sammen med presidentene Obama og Hollande, gått inn for at satsing på fornybar energi i de fattigere deler av verden skal dobles fram mot 2020. Er dette et tegn på en ny politikk, siden den delen av regjeringens forslag har vært redusert med nærmere 80 pst. i forslag de siste to årene, og hva er utgangspunktet for økningen?

Så går en også inn for at det grønne fondet skal dobles dersom det sikrer verifiserte utslippsreduksjoner mot avskoging, og da blir spørsmålet: Er dette nye midler, eller er det en omfordeling av skogmidlene, som vi uansett har forpliktelse på?

Statsminister Erna Solberg [10:58:08]: Det var mange spørsmål i ett spørsmål, og jeg lover ikke at jeg klarer å svare på alle disse.

Jeg vil først si at det er nok slik at Norge har en høy troverdighet på det vi gjør fordi vi er blant de største «klima-finansièrene» internasjonalt, men også fordi vi har vært aktive på disse områdene over mange år. Selv om jeg er glad for budsjettet nå, tror jeg ikke budsjettforliket er den eneste grunnen til dette. En del av de tiltakene vi har fremmet nå, er tiltak som heller ikke er omhandlet i budsjettet og i budsjettssammenhengen, men som er bra.

La meg begynne med løftene på energi: Det er ikke i utgangspunktet et spørsmål om hva vi skal gjøre i utviklingsland, det er et spørsmål om at alle land – utviklingsland og industrialiserte land – lover å løfte sine egne tiltak og sine egne forskningsmidler på fornybar energi, på teknologi som bidrar til mindre energibruk. Så det er først og fremst et spørsmål om å løfte det vi gjør bl.a. innenfor miljøteknolo-

giordningen, klimateknologiordningen, det vi gjør gjennom langtidspanen vår for forskning, og som i neste omgang kan overføres og kommersialiseres av selskaper på å gå inn i andre land. Det interessante med det initiativet er den store private næringslivsbiten av det initiativet for å kunne realisere ting i utviklingsland etter at teknologien er funnet opp. Men det er ikke først og fremst ordningene under bistandskapitlet dette dreier seg om; dette er vår egen satsing på det.

Så til spørsmålet om motregning: Det er jo slik at man nå legger opp til at alle land har sine nasjonale forpliktelser. Vår forpliktelse er 40 pst., i samarbeid med EU. Når vi skal ha en gjennomføring med EU, vil ikke det bety at vi skal kjøpe kvoter utenfor for å gjennomføre det.

Ola Elvestuen (V) [11:00:18]: Jeg takker for svaret, og vi kommer helt sikkert fram til flere av detaljene i innholdet i disse initiativene senere. Men jeg skal se litt kortere fram: Den 24. november var det en overskrift i VG hvor det sto at «Erna bekrefter at klimaforliket kan ryke». Jeg har også blitt konfrontert i intervjuer senere med at regjeringen har gått bort fra målsettingen i klimaforliket om at vi skal ned på 47 millioner tonn utslipp fram mot 2020.

Og da blir mitt spørsmål: Vi har jo en enighet med Kristelig Folkeparti og regjeringspartiene om at vi skal forsterke klimaforliket. Står statsministeren fortsatt fast ved at en forsterkning av klimaforliket innebærer ikke bare nye tiltak, men at tiltakene skal ha en effekt, og at vi skal nå målet om å komme ned på 47 millioner tonn utslipp fram mot 2020?

Statsminister Erna Solberg [11:01:15]: Det er også viktig å legge merke til at VG i løpet av dagen endret tittelen på det samme oppslaget til at det «kan komme til» å ryke, og det er litt annerledes. Det er ikke slik at jeg har sagt at det ryker, men det er noen av de store tiltakene som er viktige fremover, f.eks. den store jernbanesatsingen, den store kollektivsatsingen, det som skal skje i hele transportsektoren, som jo i storstilt skala først kommer i gang med å bli realisert i form av utslipp etter 2020. Det skyldes at vi har begynt senere enn vi kanskje burde gjort, med de målsettingene vi satte i 2008. Som jeg også sier i det intervjuet: Vi har som målsetting å forsøke å nå disse målene. Vi er opptatt av å ha gode virkemidler som kan realisere utslippsreduksjoner nå, men også at vi gjør de riktige tingene på lang sikt. Men vi har ikke gitt opp målsettingen, og vi jobber i forhold til den, og det er viktig å finne gode tiltak som fungerer, som også er gode på lang sikt.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Trine Skei Grande.

Trine Skei Grande (V) [11:02:34]: Det er bra at statsministeren står fast ved målsettingene og også nevner de store endringene som trengs innenfor kollektivfeltet og investeringer i Norge for å få gjort det grønne skiftet.

Neste onsdag kommer Grønn skattekommissjons rapport. Ut fra spørsmålene her i salen tror jeg ikke vi kommer til å få et snev av hjelp fra verken Senterpartiet eller

Arbeiderpartiet for å kunne få gjort det grønne skiftet, og for å kunne bruke skatte- og avgiftssystemet for å oppnå de endringene som vi trenger i Norge. Men statsministeren har jo lovet at hun skal bidra til at vi skal få til det grønne skiftet, så da er det vel vi i denne salen som må gjøre denne jobben.

Neste onsdag kommer Grønn skattekommisjons rapport. Spørsmålet mitt er: Hvordan har statsministeren tenkt å legge opp arbeidet knyttet til den?

Statsminister Erna Solberg [11:03:24]: Som naturlig er, vil Grønn skattekommisjons rapport sendes på høring, men vi vil arbeide kontinuerlig med dette. I budsjettforliket har vi blitt enige om at vi skal gi en statusrapport i revidert, og at planen er å implementere deler av det som de fire partiene som har en enighet på dette området, måtte bli enige om, inn mot budsjettet for 2017. Det betyr at vi vil ha en inkluderende prosess med de partiene som vi har en budsjettavtale med, og som vi håper å få en budsjettavtale med i 2017 også, for å finne måter å implementere på. Men vi må også sørge for at de forslagene de har, blir behørig belyst av ulike parter på veien, og at vi tar med oss hele det norske demokratiets vilje og evne til å høre på folks innspill til de forslagene som kommer.

Så er det ikke slik at jeg i dag vet mye om innholdet, men vi vet at det som er utenfor kvotepliktig sektor, stort sett er landbruks- og transportsektoren. Og det kommer til å bli vanskelig.

Presidenten: Åsmund Aukrust – til oppfølgingsspørsmål.

Åsmund Aukrust (A) [11:04:44]: Statsministeren reiste til Paris samtidig med å foreslå store kutt i internasjonal klimafinansiering og si at vi nærmest ikke kom til å nå våre internasjonale klimaforpliktelser og oppfylle klimaforliket.

Jeg hører statsministeren skylder på andre, men det er statsministeren som har ansvaret og har hatt det de siste to årene. I stedet for å skyld på andre og snakke om ting som har skjedd før, burde hun brette opp ermene og si at dette skal vi klare. Men det er det motsatte som skjer. Vi ser en klimaminister som ikke har gjennomslag i regjeringen, og som må til Stortinget for å få flertall. Det har vi sett i hvert budsjett. Vi så det da vi skulle trekke oljefondet ut av kull, vi har sett det ved klimaloven, og vi har sett det i elektrifisering av Utsira for å nevne noen av sakene. Statsministeren sier jo selv at det er tøft å stå opp for klimaet i en regjering hvor ikke alle er så opptatt av det. Med dette som bakteppe, ser statsministeren at klodens klima er tjent med at vi i Norge inngår et nytt forlik om hvordan vi skal nå målet om å kutte 40 pst. innen 2030?

Statsminister Erna Solberg [11:05:46]: Jeg skjønner det er ubehagelig for Arbeiderpartiet å bli minnet om det faktumet at da denne regjeringen tiltrådte, kom vi ikke til dekket bord på klimaområdet. Det manglet 8 millioner tonn på de forpliktelsene og reduksjonene vi skulle ha, og det var heller ikke lagt opp til grep for å kunne nå dem.

Denne regjeringen har sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre bidratt til at vi har tatt flere grep. Vi har økt miljøteknologifondet mer enn det Arbeiderpartiet var villig til å gi oss da vi forhandlet. Jeg er glad for at de nå vil legge mer inn, men det ville de altså ikke da vi forhandlet. Vi ser at bedrifter gjør store investeringer fordi det er mer penger tilgjengelig for de investeringene som de gjør. Vi legger om for å skape et marked for biodiesel og renere dieseldrivstoff. Det gjorde vi gjennom det budsjettforliket som vi hadde i fjor, på et område som gikk et steg tilbake under den forrige regjeringen på grunn av de endringene de gjorde innenfor avgiftssystemet. Jeg skjønner det er ubehagelig. Regjeringen er ambisiøs. Vi har enda mer ambisiøse partnere på Stortinget, og da kommer vi langt.

Presidenten: Rigmor Andersen Eide til oppfølgingsspørsmål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [11:07:06]: Statsministeren har nettopp vært i Paris, og jeg har merket meg at hun var i det rause og åpne hjørnet og åpnet opp pengesekken. Det er positivt: mer penger til regnskog, grønt klimafond og klimavote. Det er bra, og det er viktig at Norge går foran på dette området. Mener statsministeren at det er mulig å kjøpe seg ut av krisa, at vi på den måten kan fortsette som før, eller er det også nødvendig med drastiske tiltak her hjemme for å kutte norske utslipp?

Statsminister Erna Solberg [11:07:41]: Regjeringen mener at vi skal kutte utslipp i Norge. Regjeringen kom, etter enighet med Kristelig Folkeparti og Venstre, til Stortinget i fjor med en ambisjon om å kutte 40 pst. av utslippene våre innen 2030. Vi har altså allerede et samarbeid i Stortinget om målsettingene frem til 2030. Det skal skje, ikke gjennom kjøp av kvoter utenfor Europa, men gjennom mekanismer som bidrar til å kutte utslipp her hjemme, og mekanismer innenfor EU – innenfor et lukket system. Hvor store våre forpliktelser i ikke-kvotepliktig sektor blir, skal vi da forhandle med EU om i løpet av det neste året. De legger sitt byrdefordelingsprinsipp knyttet til dette til grunn.

Vi kommer til å ha dette med oss inn i alle de store sakene vi skal behandle i løpet av de neste to årene, f.eks. Nasjonal transportplan og energimeldingen – og vi kommer med Grønn skattekommisjon. Det er veldig mange av disse store områdene som da vil bidra til at det blir tatt grep for å gjøre mer for klima.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [11:08:55]: Oppfølgingen etter Paris blir viktig og krevende. Det er utrolig viktig at den bygger på faglig funderte betraktninger og ikke bare dreier seg om symbolpolitikk. Jeg må si at jeg er overrasket over at statsministeren i tidligere ordskifter har valgt en så lettvinnt inngang til en del av problemstillingene, og dermed hopper bukk over sentrale prinsipper.

Høyre har vært opptatt av at vi er en del av EUs kvotesystem, og luftfart er en del av kvotepliktig sektor. Det er

for mange kvoter i systemet. Løsningen på det er å stramme inn antall kvoter, ikke å innføre avgifter på sektorer som er en del av kvotepliktig sektor.

Regjeringen sier selv i nasjonalbudsjettet at dette ikke vil ha noen klimaeffekt, nettopp fordi luftfart er en del av kvotepliktig sektor. Derimot har en ikke vurdert det som kunne hatt klimaeffekt, nemlig å avgiftsbelegge flyruter utenfor EØS-området eller drivstoff. Det har en ikke vurdert. Kan ikke statsministeren bare erkjenne at dette er en rent fiskal avgift satt sammen med det formål å dekke inn et akutt budsjettbehov?

Statsminister Erna Solberg [11:10:05]: Vi har lagt en flat avgift på alle flyreiser, også dem som går utenfor EØS-området, inn i forliket på Stortinget. Det har vi gjort fordi det er et tiltak vi kan gjøre raskt, det er et tiltak som kan gjennomføres uten at store ESA-problemstillinger er knyttet til det. Alle andre former – og de har vi også diskutert – vil være lengre og vanskeligere. Det kan godt tenkes at vi i fremtiden kan se for oss andre løsninger på dette, og som jeg sa, er det viktigste å få frem former for drivstoff som bidrar til at utslippene blir mindre. Det er en av løsningsene. Men dette er altså en avgift som – sånn som kvotesystemet er i dag – kommer til å ha virkning på utslippene, og det vil gjelde alle reiser ute.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [11:11:17]: I Stortingets nasjonale klimamål fastslås det – som det nettopp har vært nevnt her – at norske CO₂-utslipp skal kuttes fra dagens 53,8 millioner tonn til maksimalt 47 millioner tonn i 2020.

Statsministeren varslet i VG i forrige uke at «klimaforliket kan ryke», som det sto. Jeg synes det svaret hun ga representanten Elvestuen, underbygger at det virker som om det er det statsministeren tror at det vil gjøre. Inntrykket er at statsministeren nå ikke er så opptatt av årstallet 2020, men i intervjuet med VG kan en klart få den oppfatningen at statsministeren mener målet kan nås kort tid etter det. Da regner jeg med at statsministeren er klar over at det hun selv har kommunisert til Stortinget, er at hun ikke ligger an til å nå klimaforlikets mål i 2030 engang. Prognosene i statsbudsjettet for 2016 anslår at utslippene i 2030 ligger an til å være 52,5 millioner tonn. Med andre ord: Mens Tyskland til nå har kuttet med 27 pst. siden 1990, styrer statsministeren for øyeblikket mot ikke å ville ha kuttet noe på 40 år. Det er derfor vi sier at klimaforliket er i ferd med å bli et klimaforlis. Norges klimamål for 2020 er ikke bare et par år forsinket – som statsministeren antyder – vi ligger per nå an til ikke engang å være i mål ti år senere.

Derfor er det viktig å få vite når statsministeren ser for seg at det er sannsynlig at Norges klimamål for 2020 nås, siden hun har mer enn antydning, både i VG og her i Stortinget i dag, at de ikke vil nås i 2020.

Statsminister Erna Solberg [11:13:13]: Jeg antar at den prognosen man henviser til her, er den prognosen som er basert på tiltak og norsk klimapolitikk frem til revidert

nasjonalbudsjett 2014. Vi vil ha oppdaterte revisjoner av dette fremover. Det er gjort mange tiltak her. Det er også mange bedriftsinvesteringer som bidrar til mindre utslipp fremover.

Det er mer en dom over den rød-grønne tidens prognoser enn det er over denne regjeringens tiltak, for en har ikke med de tiltakene som lå i budsjettet for inneværende år, i budsjettforliket for inneværende år, i revidert nasjonalbudsjett for inneværende år, de tiltakene vi har i dette budsjettet, og det som det er blitt enighet om i budsjettforliket. Vi har gjort ganske mye med hensyn til bl.a. drivstoff, biler og transportsektoren, som etter vår mening vil kunne være gode bidrag inn i dette. Men så er det en utfordring at de store investeringene i kollektivtrafikk tar lengre tid. De vil først realiseres mellom 2020 og 2030 og vil ha en større effekt da enn de vil ha før 2020.

Vi jobber med målsettingen om å nå målene til 2020, men det er slik at vi kom inn i dette med et etterslep – med en prognose der det manglet 8 millioner tonn – fra den rød-grønne regjeringens periode. Jeg skjønner at det er ubehagelig for representanten å høre det, men det var fasiten etter den rød-grønne regjeringen.

Audun Lysbakken (SV) [11:14:53]: Det eneste som er ubehagelig, er å høre en regjering som ikke har annet svar enn å gjenta tidenes mest forslitte talepunkt, nemlig det om «dekket bord». Det har vi hørt så mange ganger nå at det er på tide at statsministeren – i hvert fall for forandringens skyld – finner fram et annet begrep, også fordi det er feil. Statsministeren har kommet til dekket bord. Klimakur har vist hvilke tiltak Norge må gjennomføre for å nå målene i 2020. Det er jo ingen andre enn regjeringen selv som tror at det er gjort et kvantesprang det siste året som gjør at vi nå plutselig skulle være i en vesentlig annen situasjon enn den som var utgangspunktet da disse prognosene ble laget.

Det mest talende eksempelet er at i den sektoren statsministeren selv er opptatt av, transportsektoren, gjør regjeringen ingenting, men blir iblant presset av Venstre, heldigvis. Da vi forrige uke spurte miljøvernministeren om hun kunne nevne ett eneste tiltak for å øke andelen nullutslippsbiler som regjeringen har tatt initiativ til, kunne hun ikke nevne et eneste ett. Derfor vil jeg gjerne spørre statsministeren om hun kan nevne et eneste slikt tiltak som regjeringen har tatt initiativ til.

Statsminister Erna Solberg [11:16:04]: Med den måten vi samarbeider med våre samarbeidspartier på, er det slik at vi bl.a. har hatt en god arbeidsgruppe som har jobbet med hvordan vi skal skatlegge i forbindelse med engangsavgiften. Vi kommer til å ha en god arbeidsgruppe som jobber med spørsmål knyttet til oppfølgingen av Grønn skattekommissjon. Da er det slik at mange av disse tiltakene gjør vi fire partiene i fellesskap, fordi vi er blitt enige om disse tingene i fellesskap.

Når vi bidrar – med det budsjettforliket og det budsjettet vi har – til enda bedre forhold for andre og nye drivstofftyper, bidrar det også til at utslippene fremover kommer til å gå ned. Vår arbeidsform er ikke at vi ikke sitter og snak-

ker med de fire partiene som er blitt enige om å forsterke klimaforliket – det gjør vi. Vi forsterker klimaforliket i arbeidet vårt.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Heikki Eidsvoll Holmås.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:17:06]: Jeg registrerer at heller ikke statsministeren er i stand til å komme med et eneste eksempel på initiativer som regjeringen har tatt til å følge opp det regjeringen ser på som et mål.

Hadde statsministeren vært en liten friskus, hadde hun sitert sin klimapolitiske talsperson i DN på lørdag, som mente at Norge må «forurense mer for å få de globale utslippene ned». Det er sikkert et budskap som hadde skapt god stemning i Paris. Derfor forutsetter jeg at en er enig med Nikolai Astrup, og ikke mener at han burde passet munnen sin. Derfor spør jeg: I Høyres verden – hvor mye må norske utslipp øke for at verdens utslipp skal gå tilstrekkelig ned – for å nå togradersmålet?

Statsminister Erna Solberg [11:17:50]: Jeg skjønner at det er et retorisk spørsmål, men dette er et politisk poeng vi hører i mange situasjoner: At utslippene i Norge er mindre av et eller annet, og derfor bør vi produsere mer av det.

I dag står det på trykk i Nationen om landbrukssektoren i Norge at vi bør produsere mer rødt kjøtt i Norge, for det gir mindre utslipp enn hvis vi kjøper det fra andre land. Jeg tror Nikolai Astrups gode poeng er at vi er gode på teknologi, og vi er gode på å være effektive i produksjonsmetodene. På noen områder er det sånn at hvis vi produserer mer, så har det en totaleffekt på verdens utslipp. Men det er en rettferdighetsbit i dette, som jeg er opptatt av – at det vil være noen land som ikke er like effektive eller like gode, som vil oppleve det som relativt urettferdig at et veldig høyt teknologisk utviklet land, som derfor produserer kanskje mer effektivt, skulle overta all produksjon på dette området. Derfor er jeg ikke nødvendigvis enig i at det er svaret, men på noen områder må vi være flinkere til å se etter effekten enn på selvpisking i norsk klimadebatt.

Presidenten: Da åpner vi for neste oppfølgingsspørsmål, som er fra Anna Ljunggren.

Anna Ljunggren (A) [11:19:11]: Det overrasker meg at statsministeren på gjentatte oppfordringer til å si hva regjeringen vil gjøre for å redusere klimagassutslippene, skylder på andre.

I motsetning til dagens regjering, som har gjort strøm dyrere og bensin og diesel billigere, har det vært viktig for Arbeiderpartiet å føre en politikk som bidrar til lavere utslipp, bl.a. i jernbanesektoren der vi økte investeringen med over 400 pst.

I klimaforliket i 2012 var alle partiene på Stortinget, bortsett fra Fremskrittspartiet, enige om at Norge innen 2020 – altså om fire år – skal kutte de globale klimagassutslippene tilsvarende 30 pst. av Norges utslipp i 1990. Stats-

ministeren avlyser nå klimaforliket fra 2012, og i regjeringens forslag til statsbudsjett står det at norske utslipp er høyere, og at de fortsetter å øke.

Er det vanskelig for statsministeren å ta lederrollen for en mer offensiv klimasatsing og et initiativ for et nytt klimaforlik når det, som hun selv sier, er vanskelig å stå på for klimaet i en regjering hvor noen ikke er så opptatte av det?

Statsminister Erna Solberg [11:20:19]: Samferdselsdepartementet kan nå vise at med de vedtakene vi har gjort, ligger vi langt foran det Arbeiderpartiet foreslo på jernbane i sin nasjonale transportplan. Dette er et av de områdene vi har satsset mer penger på – nesten så mye penger at det kan bli en utfordring å bruke dem fornuftig til neste år med de satsingene som nå gjøres etter forliket på Stortinget. Vi har økt klimateknologifondet, som Arbeiderpartiet ikke ville øke mer da vi forhandlet med dem. Jeg har fordelen av å ha sittet i to klimaforhandlinger, og jeg har aldri opplevd Arbeiderpartiet som fremoverlent. Jeg har opplevd dem som tilbakelemt, ikke villige til å gjøre mye på disse områdene, og mest opptatte av at vi skal gjøre mye ute og lite hjemme. Det er min opplevelse etter å ha sittet og forhandlet to klimaforlik med Arbeiderpartiet.

Denne regjeringen har ikke avlyst 2020-målene, men vi har sagt at de er vanskeligere å nå fordi vi ikke har på plass de tingene vi var enige om i forliket i 2008, bl.a. fordi den rød-grønne regjeringen ikke gjennomførte alt de skulle gjøre.

Presidenten: Vi går videre til siste hovedspørsmål.

Terje Aasland (A) [11:21:47]: Jeg har lyst til å følge det sporet som har vært gjenstand for de siste hovedspørsmålene, nettopp forholdet til klima.

Det virker på meg som om statsministerens viktigste mål i klimapolitikken er å unngå et bredt klimaforlik i Stortinget. Det er ingen tvil om at veien fram til 2030 og de utslippsreduksjoner vi absolutt må gjennomføre, og som vi har forpliktet oss til at vi skal gjennomføre fram til da, kommer til å bli krevende. Regjeringen har ikke anvist noen retning fram til 2030. De har ikke materialisert tiltakene eller vist hvilken vei en vil gå. Derfor er det ganske vesentlig å vite om regjeringen har til hensikt å konkretisere, når Paris-toppmøtet nå er over, veien for Norge fram til 2030 – for det har vi så langt ikke hatt anledning til å se hva regjeringen tenker om.

Jeg skjønner at det er vanskelig for statsministeren å erkjenne at det vil være en fordel å skape bred enighet og oppslutning om tiltakene fram til 2030. Men jeg tror at frykten hos statsministeren kanskje er basert på redselen for at en skal få en åpen diskusjon, og at regjeringen skal vise sitt sanne jeg, hvor de faktisk er den parten som har det mest ytterliggående klimastandpunktet hver eneste høst i form av statsbudsjettene sine. De har ikke lagt fram ett statsbudsjett hvor de samarbeidende partiene eller Stortinget eller miljøorganisasjonene har sagt at dette var et bra statsbudsjett, på klimaets vegne. Så det er litt forunderlig å høre svarene.

Så jeg spør: Tror statsministeren det vil være en fordel for Norge, når en skal oppnå klimagassreduksjonene fram mot 2030, at det er bred oppslutning om de tiltakene som regjeringen foreslår?

Statsminister Erna Solberg [11:23:50]: Jeg mener at det er flott hvis vi har bred enighet om de tiltakene vi foreslår, men den første runden vi hadde i dag, vet jeg ikke om ga store håp om at det kommer til å være stor bredde rundt dem. Diskusjonen om lufttransport og deres bidrag til utslippene ga vel heller et bilde av at noen partier ikke tar inn over seg f.eks. det at forurensere skal betale.

Nå er det sånn at vi har to klimaforlik bak oss. Det første klimaforliket og den første klimameldingen var nesten uten tiltak og ble mye bedre gjennom forhandlingene på Stortinget, med tiltak og mer ambisiøse målsettinger. Men mange av de tiltakene tok det lang tid før i det hele tatt kom i gang. Det neste klimaforliket måtte også skjerpes i Stortinget, og vi har altså nå gjort mye av det, og vi har gjort mer bl.a. når det gjelder torvrestaurering og annet som ikke er tiltak som står klart og tydelig inne i forbindelse med klimaforliket.

I vår hadde vi stortingsmeldingen knyttet til de fremtidige målene og det vi har meldt inn til Paris og Paris-prosessen. Da har vi lagt grunnlaget gjennom et bredt flertall på Stortinget som har sluttet seg til målsettingene for 2030, metoden vi skal gjøre samarbeidet med EU på, og de fem innsatspunktene og områdene vi faktisk skal ha kutte på. Og så jobber regjeringen for at vi i enkeltsakene som kommer til Stortinget, skal vise at vi er på vei når det gjelder det. Det betyr at Nasjonal transportplan skal avspeile at vi har behov for å gjøre noe innen transportsektoren, at budsjettet skal gjøre det med hensyn til skatter og avgifter når det kommer til høsten, og at når energimeldingen kommer, vil det være fullt mulig for Stortinget å være med på diskusjonen om de ulike delene.

Det er jo når man legger sektorplanene fremover for de ulike områdene, det er viktig å gjennomføre klimamålsettingene – det er ikke ved å lage et eget dokument som diskuteres uavhengig av det som er sektorplanene. Og sånn er det regjeringen har tenkt.

Terje Aasland (A) [11:26:02]: Aller først: På veien fram til 2020, som de nærmeste målene gjelder, har statsministeren – fra siste klimaforlik ble inngått, i 2012 – tatt ansvaret for klimapolitikken i Norge i to av tre år. Det er et betydelig ansvar som ikke kan fraskrives. Det er regjeringen som har ansvaret for om Norge når 2020-målene, og ikke noen andre enn regjeringen. Det er det ene.

Når det gjelder forurensere betaler-prinsippet, er vi enige om det. Derfor er det forunderlig at regjeringen øker avgiften på fornybar energi som strøm samtidig som en holder bensin- og dieselsavgiftene lave. Så kan en heller ikke helt se konturene av regjeringens grønne skattekomisjon, men med utgangspunkt i at det er flott med bred enighet i Stortinget, spør jeg igjen: Vil statsministeren ta et initiativ for at veien fram til 2030 dannes gjennom et bredt flertall i Stortinget, og kan vi forvente at statsministeren tar et initiativ til et nytt klimaforlik?

Statsminister Erna Solberg [11:27:15]: Når vi er ferdigforhandlet med EU i spørsmålet om hvordan sammensetningen av vår andel av 40 pst.-målet skal tas ut, kommer vi tilbake med en sak til Stortinget som vil danne grunnlag for diskusjonen om hvordan vi gjennomfører det.

Det vil ta litt tid, og på veien har vi tenkt å gjøre mye i denne regjeringen når det gjelder klima. Det kommer mange store sektorområder til behandling, f.eks., som jeg har nevnt, Nasjonal transportplan med ambisjonene for det som skal skje i perioden fremover.

Da Stortinget diskuterte målene våre for 2030, fremmet Arbeiderpartiet et forslag om at det skulle komme en egen sak nå, etter Paris-møtet. Det falt. Stortingsflertallet var enig med regjeringen i at vi faktisk skal ha EU-avgjørelsen og avtalen vår med EU frem først, og så ta den runden som er, knyttet til det. Da håper jeg at vi klarer å skape et bredt grunnlag, gjerne et forlik, om det – et bredt grunnlag for de fremtidige utslippsreduksjonene og den fremtidige politikken som skal være knyttet til dette.

Presidenten: Det åpnes for ett oppfølgingsspørsmål – fra Åsmund Aukrust.

Åsmund Aukrust (A) [11:28:32]: Jeg blir alltid bekymret når jeg hører slikt som statsministeren nå sier, at det blir veldig vanskelig å nå målet i 2020, men at det å nå målet i 2030 eller 2050 – på en måte – er helt uproblematisk. Sannheten er at det er jo mye vanskeligere å skape et nullutslippssamfunn i 2050 enn det er å få til store kutt allerede neste år. Det budsjettet som vi så nå, var altså første statsbudsjett som kom etter at Stortinget vedtok målene for 2030. Da skulle man jo tro at her skulle man stake ut veien fram mot 2030. Allikevel legger statsministeren fram et budsjett som fører til at utslippene kommer til å øke.

Jeg ønsker derfor å følge opp spørsmålet til Terje Aasland om et klimaforlik i Stortinget. Det er jo ikke bare Arbeiderpartiet som sier at denne regjeringen står for et ytterpunkt. Trine Skei Grande har sagt at klimaministeren har overlatt hele jobben sin til Venstre. Ola Elvestuen har sagt at statsministeren ikke kunne ha reist til Paris med troverdighet om det ikke hadde vært for Venstre. Er statsministeren enig i at det er nødvendig med et nytt klimaforlik for at vi skal nå våre målsettinger for 2030?

Statsminister Erna Solberg [11:29:36]: Jeg setter pris på Venstres bidrag til vårt arbeid også på klimaområdet, men det er nok en litt politisk egeninteresse i å fremme den typen påstander.

Vi hadde hatt ganske god samvittighet med hensyn til vårt budsjett, også hvis vi hadde reist til Paris før forliket. Vi hadde gode initiativ, og vi opplever jo at vi får veldig mange tilbakemeldinger på at vi nettopp gjør mye riktig. Vår satsing på klimateknologi og vår satsing på forskning, de løftene vi gjør på de områdene, er jo midt inne i dette store innovasjonsinitiativet knyttet til fornybarsektoren. Så regjeringen har mye å være stolt over og kommer til å være det også fremover – og vi kommer til å ta grep om det.

Så er det slik at det kommer til å være vanskelig å nå 2050-målene, det kommer til å være vanskelig å nå 2030-målene, og vi kommer til å måtte gjøre endringer i vårt samfunn som er tøffe. Men det trengs også tid for å få frem teknologi, og det er viktig å ha de riktige incentivene for det. Der har vi fått gjort mye, gjennom det samarbeidet vi har med partiene på Stortinget, men også gjennom egen politikk innenfor f.eks. samferdselssektoren de siste årene – i motsetning til slik det var tidligere.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme.

S a k n r. 2 [11:30:55]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den anledning til den elektroniske spørsmålslisten.

De foreslåtte endringene i den ordinære spørretimen foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 7, fra representanten Else-May Botten til næringsministeren, vil bli tatt opp av representanten Odd Omland.

Spørsmål 9, fra representanten Kjersti Toppe til helse- og omsorgsministeren, vil bli tatt opp av representanten Per Olaf Lundteigen.

S p ø r s m å l 1

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:31:19]: «CO₂-avgiften påvirker konkurransen mellom fornybar og fossil energi. Stortingets nasjonale klimamål legger opp til at utslippene skal være maksimalt 47 mill. tonn for 2020.

Mener statsråden det er nødvendig å gjøre det dyreste å forurense i årene som kommer, og hvilket avgiftsnivå på klimaforurensning trengs for å nå Norges klimamål for 2020?»

Line Henriette Hjemdal hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Siv Jensen [11:31:46]: La meg først få benytte anledningen til å gratulere representanten Serigstad Valen med nestlederværet i SV.

Så til svaret: Klimautfordringen er global og må løses globalt. Norge er med på å forhandle en ny klimaavtale i Paris. Vi arbeider for at den skal ha et langsiktig globalt mål og bidra til økende innsats over tid. Som andre land har vi på forhånd meldt inn en indikativ utslippsforpliktelse som er i tråd med FN's togradersmål.

Regjeringen fører en offensiv klimapolitikk og forsterker klimaforliket. Klimapolitikken styrkes også i 2016-budsjettet. Blant annet er Fondet for klima, fornybar energi

og energiomlegging økt vesentlig mer enn det som er lagt til grunn i klimaforliket. Innsatsen for det grønne skiftet er trappet opp gjennom økt støtte til klima- og miljøteknologi. I tillegg vil redusert sats i elavgiften for skipsfart stimulere til overgang til elektrisitet.

Klimaforliket ble inngått i 2008 og fornyet i 2012. Forliket fra 2008 sier at det er realistisk å ha et mål om å redusere de innenlandske utslippene med 15–17 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2020, medregnet et bidrag fra opptak i skog. Reduksjonen ble sett i forhold til utslippsfremskrivningene i budsjettet for 2007. Etatsgruppen Klimakur har senere tolket dette til et utslippsnivå på 47 millioner tonn i 2020.

Grunnlaget for klimaforlikets vurdering av muligheten for innenlandske utslippsreduksjoner var SFTs tiltaksanalyser, eksisterende virkemiddelbruk og sektorvise klimahandlingsplaner. De sektorvise målene var bygget på anslag som det kunne bli nødvendig å revurdere dersom endringer i fremtidige prognoser, kostnader, teknolog utvikling eller andre endrede forutsetninger skulle tilsi det.

I klimaforliket fra 2012 merket flertallet seg at langsommere fremgang enn forventet i utvikling av klimavennlig teknologi, høyere kostnader ved klimatiltak innenlands, høyere innvandring, sterkere økonomisk vekst og større utslipp fra oljesektoren ville ha betydning for når klimamålene ble nådd. Flertallet sa også at disse forholdene ikke endrer ambisjonen om å redusere de nasjonale utslippene. Så viste forliket videre til at kostnadene ved å gjennomføre tiltak i Norge var justert vesentlig opp.

Ved siden av deltakelsen i EUs kvotesystem er klima- og miljøavgifter viktige virkemiddel i klimapolitikken. Regjeringen satte i fjor ned Grønn skattekommisjon. Utvalget skal bl.a. vurdere om og hvordan endringer i klima- og miljøbegrunnede avgifter kan bidra til lavere utslipp av klimagasser, et bedre miljø og en god økonomisk utvikling. Utvalget legger frem sin rapport neste uke. Jeg vil på ingen måte forskuttere innholdet i den, men jeg har lyst til å minne om at regjeringspartiene og samarbeidspartiene i avtalen om budsjettet for 2016 er enige om et samarbeid om oppfølging av Grønn skattekommisjon.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:34:46]: Jeg vil takke statsråden for gratulasjonen, og jeg vil også takke for et tidvis godt svar. Det er flott med satsing på miljøteknologi, men det er langt fra tilstrekkelig for å nå de klimamålene Stortinget har satt seg. Prisen på utslipp må opp. Så jeg må nesten spørre igjen: Hva mener statsråden at avgiftsnivået på CO₂-utslipp må være for at vi skal nå Norges klimamål for 2020? Er det sånn at statsråden må vente til Grønn skattekommisjon har lagt fram sitt forslag før vi kan få et svar på det?

Statsråd Siv Jensen [11:35:21]: Norge fører en ambisiøs klimapolitikk, og de sektorovergripende økonomiske virkemidlene i form av avgifter og deltakelse i det europeiske kvotesystemet er hovedvirkemidlene i norsk klimapolitikk. Over 80 pst. av klimagassutslippene i Norge er dekket av kvoteplikt og/eller CO₂-avgift – en CO₂-avgift

som ble foreslått av Syse-regjeringen i 1990, og innført året etter.

Ifølge OECD har Norge noen av de høyeste avgiftene i verden på fossil energi. Det er også variasjon i avgifter på klimagasser i Norge, og det er nettopp for å få en helhetlig tilnærming til disse spørsmålene at vi har funnet det riktig å sette ned Grønn skattekommisjon. Når det er sagt, mener jeg at det er mange ulike virkemidler for å nå klimamålene, gjennom skatter og avgifter, men også gjennom en lang rekke av de andre virkemidlene vi har, gjennom klimateknologi, forskning og andre tiltak som vi har iverksatt i løpet av denne regjeringens virketid.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:36:29]: Men da skal jeg ta statsråden på ordet: Kan jeg da forstå det sånn at jeg kan få et konkret svar på hvor statsråden mener CO₂-avgiftnivået må ligge når som helst etter at Grønn skattekommisjon har lagt fram sitt arbeid? Kan jeg f.eks. stille statsråden det samme spørsmålet igjen i januar og få et tydelig, konkret svar på hva CO₂-avgiften vil være i årene framover for at Norge skal nå sine klimamål i 2020?

Statsråd Siv Jensen [11:36:56]: Representanten må stille finansministeren spørsmål akkurat når han ønsker det. Og så vil han antakelig få et sammensatt svar, rett og slett fordi jeg mener det er nødvendig å ta i bruk en lang rekke virkemidler for å nå de ambisiøse klimamålsettingene som Norge har satt seg. Det er altså ikke slik at vi løser alle utfordringer knyttet til CO₂-avgift alene, vi løser det ikke minst gjennom å stimulere til ny teknologi, gjennom forskning og gjennom måten transport fungerer på i landet vårt. Derfor mener jeg at vi skal holde kraften oppe ved å ta i bruk flere virkemidler, og jo flere positive virkemidler vi tar i bruk, jo bedre, etter min oppfatning.

Spørsmål 2

Kirsti Bergstø (SV) [11:37:55]: «Oljeindustrien er den sektoren som slipper ut mest klimagasser her i landet, og har nesten doblet sine utslipp siden 1990. Uten skjerpede virkemidler for å kutte utslipp i oljesektoren er det liten realisme i å nå Stortingets nasjonale klimamål for 2020. Statsråden har blant annet ansvar for utslippstillatelser til industrien, der det kan stilles miljøkrav.

Kan statsråden nevne ett forslag som regjeringen har fremmet som i vesentlig grad kutter utslippene i oljeindustrien fram mot 2020?»

Statsråd Tine Sundtoft [11:38:32]: Norge har en lang historie med strenge klimavirkemidler i petroleumssektoren. For eksempel ble CO₂-avgift foreslått av regjeringen Syse allerede i 1990 og innført året etter. Fra 2008 ble sektoren kvotepliktig og betaler samtidig CO₂-avgift. Fra 1997 har det vært krav om at alle nye utbygginger må legge fram oversikt over energimengde og kostnader ved å benytte kraft fra land framfor gassturbiner. Disse virkemidlene har betydd at utslippene fra sektoren er lavere enn de ellers ville ha vært.

I 2008 satte petroleumsbransjen et samlet mål for energieffektivisering tilsvarende 1 million tonn CO₂ mellom 2008 og 2020. Statoils andel av dette var 800 000 tonn. Dette er allerede oppnådd, og Statoil har satt seg et enda mer ambisiøst mål: ytterligere 400 000 tonn innen 2020.

Regjeringen følger også opp med tiltak. Det statlige Enova har etablert et program for å støtte energiledelse og teknologiutvikling som kan redusere energibehovet og klimagassutslippene både for industrien og for petroleumsvirksomheten. Den første kontrakten innenfor petroleum ble inngått i 2014 og handler om Oseberg. I tillegg har denne regjeringen kraftig økt bevilgningene til Klimafondet og energifondet og miljøteknologiordningen.

Det er bred politisk enighet om at vi skal fortsette med lønnsom olje- og gassvirksomhet i Norge. Jeg er opptatt av at selskapene velger energieffektive løsninger med lave utslipp. Da gjør regjeringen rett i å holde fast ved de strenge klimakravene og ordningene som ligger i Enova. Det gir incentiver for utslippsreduksjoner.

Kirsti Bergstø (SV) [11:40:43]: I statsbudsjettet informerer regjeringen om at med dagens virkemiddelbruk ligger utslippene an til å øke fram mot 2020. Det er stikk i strid med Stortingets klimamål, som sier at utslippene skal reduseres ned til 47 millioner tonn. Det har vært litt usikkerhet de siste dagene, men jeg tolker regjeringen sånn at den fremdeles har tenkt å prøve å nå Stortingets klimamål for 2020. Det er vanskelig å hevde at man styrer ned mot 47 millioner tonn uten å skjerpe virkemiddelbruken mot den næringen i Norge som både slipper ut mest, nesten har doblet utslippene siden 1990, og som ligger an til økte utslipp også fram mot 2020.

Derfor lurer jeg på: Hva har statsråden tenkt å gjøre i regjeringens siste to år for å kutte utslippene i oljenæringen og faktisk prøve å nå Stortingets klimamål?

Statsråd Tine Sundtoft [11:41:42]: Den siste framskrivningen av hvor vi ender med antall tonn i 2020, er basert på politikk til og med revidert nasjonalbudsjett for 2014. Hva regjeringen sammen med samarbeidspartiene Venstre og Kristelig Folkeparti har gjort for budsjettet i 2015, og hva vi også gjør for 2016, er ikke tatt med i framskrivningene. Som også statsministeren gjentatte ganger sa under spontanspørretimen, arbeider vi for å nå det målet som klimaforliket satte fram til 2020.

Men vi har også satt oss mål fram mot 2030 som er enda mer ambisiøse. Norsk olje- og gassektor har den høyeste CO₂-avgiften av alle. Så følger vi også opp med å gi Enova mer penger, slik at også oljebransjen selv kan samarbeide om å redusere utslippene – i tillegg til CO₂-avgift og kvotesystemet.

Kirsti Bergstø (SV) [11:42:48]: Ifølge FNs klimapanel inneholder de påviste reservene av olje, kull og gass mellom fem og ni ganger så mye CO₂ som karbonbudsjettet tillater oss å slippe ut hvis vi vil hindre oppvarming over 2 grader. Verden har allerede funnet mer fossil energi enn det klimaet kan tåle.

Norge har som kjent drevet med petroleumsproduksjon lenge. Vi har tatt opp mye, og vi har blitt rike. Når klimaprognosene tilsier at så store deler av den fossile energien må bli liggende i bakken, er jo det også et spørsmål om hvor mye ansvar Norge skal ta.

Jeg lurer på: Er det nå fattige land sin tur til å utvinne fossil energi, eller mener statsråden at Norge har rett til å utvinne så mye fossil energi som vi klarer? Hvem skal i så fall la sin fossile energi ligge?

Statsråd Tine Sundtoft [11:43:48]: Vi vet at verden kommer til å trenge olje og gass i noen tiår framover. Den største utfordringen for klimaet nå er jo å erstatte kull med gass. Så har vi i Norge den høyeste CO₂-avgiften, hvor også sektoren er med i kvotesystemet, og vi har blant verdens strengeste miljøkrav.

Vi sitter nå i disse dager og arbeider for å få en ambisiøs klimaavtale på plass i Paris som skal omfatte alle verdens land, vel vitende om at hvis vi lykkes med det, vil det på sikt settes en pris på utslipp som gjør at noe av det vi har av fossil energi i Norge, ikke vil være lønnsomt å utvinne. Vi er det landet i verden som klarer å være en olje- og gassprodusent samtidig som vi virkelig arbeider for en god klimaavtale i Paris.

Spørsmål 3

Bård Vegar Solhjell (SV) [11:45:05]: Lat meg få ønske klima- og miljøministeren vel tilbake til Norge til ein liten pause frå forhandlingane i Paris!

«Rike land har lovet minst 100 mrd. dollar årlig i klimafinansiering til fattige land innen 2020. Løftet har vært svært viktig for tilliten mellom rike og fattige land. Norge har vært en pådriver for at løftene skal innfris. Nå kuttes den norske miljøstøtten til fattige land med 1 mrd. kr for 2016. Kuttet omfatter regnskogsbevaring, fornybar energi og bærekraftig utvikling.

Hvilken reaksjon er det regjeringen vil utløse i klimaforhandlingene ved å kutte miljøstøtten til fattige land med 1 mrd. kr?»

Statsråd Tine Sundtoft [11:45:50]: Økt klimafinansiering til fattige land er nødvendig for effektiv gjennomføring av den nye klimaavtalen. Norge er i verdenstoppen på dette feltet. Skogsatsingen er vårt viktigste bidrag.

På grunn av den ekstraordinære situasjonen med økte asylankomster har vi måttet gjøre omprioriteringer i budsjettet. Det er selvfølgelig ikke enkelt. Men jeg kan forsikre om at dette er gjort på en klok måte. De norske løftene som er gitt til skogland om betaling for reduserte klimagassutslipp fra skog, vil innfris også i 2016 dersom skoglandene leverer.

Vi har allerede varslet bidrag på 1,6 mrd. kr til Det grønne klimafondet i perioden 2015–2018. Det er et av de høyeste bidragene i verden målt per innbygger. I Paris på mandag annonserte statsministeren at vi vil øke vårt bidrag til Det grønne klimafondet betydelig. Dersom fondet sikrer verifiserte utslippsreduksjoner fra avskoging og skogfor-

ringelse i utviklingsland, vil økningen til sammen tilsvare en dobling av vårt bidrag innen 2020. Det innebærer at vi vil doble bidraget fra 400 mill. kr per år til 800 mill. kr per år.

Regjeringen har også lansert andre nye initiativ i Paris. Vi deltar i et nytt fond for klimatiltak i utviklingsland, i samarbeid med Verdensbanken. Der skal vi bruke opp mot 25 mill. dollar de kommende årene. Vi har signert en ny skogavtale med Colombia, som vil legge til rette for at regnskogen i dette fantastiske landet kan bevares for kommende generasjoner. Vi skal forlenge samarbeidet vårt med Brasil fram til 2020. Og vi annonserte at Peru får sin første utbetaling i skogsamarbeidet, 5 mill. dollar.

Så derfor – om representanten Solhjell lurer på hvilke reaksjoner regjeringen utløste i Paris – kan jeg svare: Vi utløste glede, optimisme og økt tro på at vi gjennom samarbeid mellom u-land og i-land kan få i stand en klimaavtale.

Bård Vegar Solhjell (SV) [11:48:22]: Eg erkjenner fullt ut at det var nødvendig å tilføre ressursar frå andre felt i budsjettet til å handtere den særleg store tilstrøyminga av flyktningar og asylsøklarar. Men på mange felt i budsjettet vaks jo budsjettet trass i det, mens det på enkelte felt vart kutta, og ein kutta ganske store beløp på miljø og energi. Difor vert det nok lagt spesielt merke til.

Så er eg ikkje i tvil om at det var glede i Paris då ein la fram auka løyvingar i åra framover, men desto meir urovekkjande er det at ein skal kutte i 2016. Det er bra at mange land no gjev løfte mot 2020. Men eg kan tenkje meg at det ikkje berre er Noreg, det er ein heil del europeiske land som står i den same situasjonen og kuttar i utviklingshjelpa si, spesielt mot klima og miljø. Kan eg spørje statsråden: Trur ho isolert sett – eg forstår at det ikkje raserer alt – at dei kutta gjer det meir sannsynleg med ein god klimaavtale eller mindre sannsynleg?

Statsråd Tine Sundtoft [11:49:27]: Som jeg refererte til i mitt første svar, var de reaksjonene vi fikk gjennom de lanseringene vi gjorde, glede og optimisme, og en var glad for at Norge er et land til å stole på. Det har vi vært lenge, ved å love en langsiktig klimafinansiering. Ikke minst i klima- og skogprosjektet, som representanten Solhjell kjenner godt til, er langsiktighet viktig. Det har tatt tid for en del land å arbeide i eget land for å få på plass det at vi nå kan betale for resultater. Det at vi kan si at vi ikke går fra noen av de inngåtte avtalene i 2016, er viktig. Det at vi attpåtil nå, sammen med Tyskland og Storbritannia, kunne annonsere en ny satsing på Colombia, var et veldig viktig signal, og også det at vi nå kunne gjøre de første utbetalingene til Peru. Det andre land ser, er at Norge er til å stole på innenfor dette. Det er kanskje det viktigste signalet vi kan gi.

Bård Vegar Solhjell (SV) [11:50:33]: Det internasjonale forhandlingsmøtet der ein ikkje vert møtt med glede og optimisme når nokon lover pengar fem år fram i tid, kjenner ikkje eg til. Men eg trur isolert sett at det hadde styrkt Noregs sjansar til å bidra positivt til ein avtale om vi

auka løyvingane våre i 2016 enn om vi reduserte dei betydeleg, og det same for ein del andre europeiske land, sjølv om det sjølvsagt ikkje er det det totalt sett står om.

Men lat meg så stille eit spørsmål til, om energi meir spesifikt. Det er om lag 2,7 milliardar menneske i verda som lagar mat over røykfylte omnar eller bål. Det gjev store helseskadar, så vel som at det er eit vesentleg bidrag, ikkje minst i Afrika, til avskoging. 1,3 milliardar menneske har ikkje tilgang til straum. No kuttar altså regjeringa over 600 mill. kr til fornybar energi. Korleis vil regjeringa sørge for at ein styrkjer innsatsen og ikkje svekkjer den frå norsk side i åra som kjem?

Statsråd Tine Sundtoft [11:51:35]: Det Norge også var med på å lansere i Paris utover de nevnte klima- og skogprosjektene, var det nye internasjonale klimainitiativet som heter «Oppdrag Innovasjon», hvor vi nettopp skal jobbe sammen med andre land om mer satsing på ren energi. Det at vi der har lovet å doble vår innsats for å få til mer av det, er viktig.

I alle de møtene jeg har deltatt på i 2015, har India gang på gang sagt at det de trenger for å få det til, er teknologioverføring. Det at India også var med på dette internasjonale klimainitiativet, «Oppdrag Innovasjon», gjør at jeg tror den type arbeid kommer til å bety mer framover. Jeg synes også det var hyggelig at Bill Gates, som var med på lanseringen, i den forbindelse sa at Norge alltid er generøs og hjelper de fattigste landene. Det er det vi ønsker å gjøre framover også.

Spørsmål 4

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:53:09]: «I GAP-rapporten fra Miljødirektoratet fra mars 2014, med senere oppdateringer, ble regjeringen presentert for oppskriften på hvordan Stortingets klimamål om å redusere norske klimagassutslipp fra dagens 53,8 til 45–47 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020, kunne nås.

Hvorfor har ikke statsråden og regjeringen fulgt oppskriften fra Miljødirektoratet, men i stedet bevisst unnlatt å gjennomføre viktige tiltak slik at utslippene ligger an til å øke fram mot 2020?»

Statsråd Tine Sundtoft [11:53:50]: Jeg mener representanten Holmås bør merke seg to interessante forhold ved rapporten. Først og fremst gir Miljødirektoratets rapport ikke en anbefaling om hvordan man bør gå fram for å oppfylle 2020-målet. Rapporten vurderer avstanden til målet og ser på mulige tiltak som kan iverksettes raskt for å nå målet.

For det andre er avstanden interessant. Rapporten viser status for da denne regjeringen tok over styringen av klimapolitikken fra forrige regjering. Den viste et gap opp til klimamålene på 8 millioner tonn. Derfor var det bra at det i 2013 kom et nytt flertall og en ny regjering. Det betyr at vi kunne gjennomføre sterkere klimatiltak enn hva representanten Holmås' egen regjering gjennomførte.

Vi har gjennomført mange nye tiltak som vil gi effekt

fram til 2020 og følger opp rapporten i arbeidet vi gjør. Vi har satt av mer penger til Klimateknologifondet langt utover enigheten i klimaforliket.

Rapporten peker bl.a. på målet om at utslipp fra nye personbiler skal holdes under 85 gram CO₂ per km i 2020. Dette målet ser nå ut til å være innenfor rekkevidde.

Miljødirektoratet peker på oppfølging av målet om at persontransportveksten i de store byene skal tas med kollektiv, gange og sykkel. Sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti fyller vi på belønningsordningen for kollektivtransport i større byområder. Regjeringen er også i gang med forhandlinger om bymiljøavtaler som vil bidra til langsiktige utslippsreduksjoner.

Ifølge Miljødirektoratet kan økt omsetning av biodrivstoff redusere utslipp. Omsetningskravet for biodrivstoff i veitrafikken er økt fra 3,5 til 5,5 pst.

Videre peker rapporten på utfasing av oljekjeler og på økt produksjon og bruk av biogass. Vi faser ut oljefyr som forutsatt, og vi la fram en nasjonal biogasstrategi for ett år siden som er fulgt opp med nye virkemidler og penger i budsjettet. Regjeringen satses også på utvikling av et fullskala anlegg for karbonfangst og -lagring. Ambisjonen er at et anlegg skal være på plass innen 2020.

I lys av dette er det underlig å få kritikk for ikke å følge opp rapporten. Det er klart vi er ikke ferdige med klimajobben. Men vi er i gang, og utslippene i Norge har stabilisert seg.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:56:39]: Det er to ting jeg er nødt til å påpeke her.

Det første er at det er ikke riktig det statsråden sier at det ikke var gjort noe fra den rød-grønne regjeringen. Tvert imot er det slik at utslippsprognosene for 2020 beveget seg ned fra 59,2 millioner tonn i 2007 til 54 millioner tonn. De var med andre ord nesten halvveis på vei nedover mot målet på 47 millioner tonn. I den perioden statsråden har sittet, har dette ikke beveget seg ytterligere nedover, verken dokumentert i prognosen i statsbudsjettet eller i den rapporten som Miljødirektoratet selv la fram i juni 2013.

Det andre er at alle de tiltakene som Sundtoft her trakk opp som kom fra denne rapporten – fyringsolje, biodrivstoff – enten lå inne i klimaforliket fra 2012 eller er tvunget inn av Kristelig Folkeparti og Venstre i budsjettforhandlinger. Derfor spør jeg: Hvorfor vil ikke initiativene om å gjennomføre de tiltakene som ligger i rapporten, komme fra statsråd Tine Sundtoft?

Statsråd Tine Sundtoft [11:58:00]: For det første: De siste framskrivningene som er gjort, er basert på politikk til og med revidert nasjonalbudsjett for 2014. Vi har ikke gjort framskrivninger som inneholder det som regjeringen, sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti, har fått på plass i 2015. Heller ikke i revidert for 2015, eller hva vi nå får på plass i budsjettet for 2016.

Det var et gap på 8 millioner tonn da vi overtok. Derfor har regjeringen, sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti, sagt at det er et behov for å forsterke klimaforliket. Og det er det vi har gjort. Det er derfor vi har satset mer på kollektivtrafikk, mer på jernbane, mer på miljøteknologi-

ordningen og mer på klima- og energifondet. Vi går inn på område etter område og gjør mer, fordi vi jobber for å nå klimaforliket i 2020, og vi har også satt oss ambisiøse mål for 2030.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:59:03]: I Miljødirektoratets oppdatering av prognoser og de siste oppdateringer av all ny politikk ligger det ikke inne at man kommer til å nå klimaforlikets mål om reduksjon til 47 millioner tonn. Ikke kommer man til å nå det i 2020, og man kommer heller ikke til å nå det i 2030, slik som politikken er i dag.

I forrige uke stilte jeg spørsmål til statsråden om noe som er et godt tiltak i Miljødirektoratets oppdaterte rapport, om hvordan man skal nå nullutslippssamfunnet – altså lavutslippssamfunnet – i 2030 med ytterligere reduksjoner, noe som også vil ha betydning for 2020. I det ligger det å sørge for å tilrettelegge for en større andel nullutslippsbiler innenfor transportsektoren som et helt avgjørende og viktig mål. I forrige uke hadde ikke statsråden lagt fram et eneste konkret forslag fra regjeringen. Er det slik at statsråden nå kan peke på noen forslag som regjeringen har lagt fram for å få flere nullutslippsbiler?

Statsråd Tine Sundtoft [12:00:17]: Som jeg også fortalte representanten Eidsvoll Holmås i forrige uke, er det denne regjeringen som sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti ble enig om prinsippene for omlegging av bilavgiftene. Det gjorde vi gjennom revidert nasjonalbudsjett for 2015. Noen av endringene tas nå i 2016. Vi har også informert om at vi skal gjøre mer når Grønn skattekommissjon kommer.

Det å endre bilavgiftene slik at det skal lønne seg å kjøpe biler som slipper ut mindre, en omlegging med mer vekt på utslipp og mindre på vekt og effekt, er en omlegging som denne regjeringen tok initiativ til, og som vi har fått støtte fra Venstre og Kristelig Folkeparti til å gjennomføre.

Spørsmål 5

Audun Lysbakken (SV) [12:01:32]: «Mer enn 100 land krever at den globale oppvarmingen ikke skal overstige 1,5 grader. Bakgrunnen er at det såkalte 2-gradersmålet har store negative konsekvenser for disse landene.

Hva er Norges posisjon knyttet til dette?»

Statsråd Tine Sundtoft [12:01:53]: Å bekjempe klimaendringer er en av de viktigste utfordringene i vår tid. Derfor sitter nå 190 land og forhandler om en ny klimaavtale. På fredag reiser jeg tilbake til Paris for å følge slutten av forhandlingene. Målet for Norge er å få en sterkest mulig avtale som er juridisk bindende. Jeg har sagt det lenge, jeg er en optimistisk realist. Stemningen på åpningen i forgårs var positiv, selv om mange hindre gjenstår før vi kan få enighet om en ny avtale.

I FN-prosessen vi er en del av, er 2-gradersmålet et viktig konsept. Men verken 2 grader eller 1,5 grader er et

magisk tall. Det som er viktig, er å redusere de globale utslippene av klimagasser mest mulig og raskest mulig.

I Paris nå er vi en pådriver for å inkludere et maksimumstemperaturmål. Det er absolutt ikke alle land som er enig i å nedfelle et slikt mål.

FNs klimapanelts siste hovedrapport inneholder en rekke scenarioer for hvordan man best kan redusere klimagassutslippene. Ingen av disse scenarioene er i tråd med en økning på 1,5 grader. Dette illustrerer at 2-gradersmålet blir sett på som ambisiøst.

Norge er imidlertid åpen for å referere til 1,5 grader som en viktig temperaturgrense og å formulere 2-gradersmålet som et minimumsmål. Norge mener at den nye klimaavtalen bør fastslå at temperaturstigningen skal begrenses til «well below 2 degrees». Vi skal med andre ord gjøre alt det vi kan, og ikke stoppe selv om 2-gradersmålet skulle være innen rekkevidde. Men igjen, det er absolutt ikke alle land som er enig i å nedfelle et slikt mål.

I tillegg arbeider Norge for – det har vi jobbet lenge med – å inkludere et langsiktig utslippsmål på klimanøytralitet i 2050 i avtalen. Et slikt mål er offensivt, men vil være det målet som vil gjøre oss best i stand til kanskje også å nå 1,5 grader.

Audun Lysbakken (SV) [12:04:24]: Jeg takker for svaret og vil følge opp med et spørsmål som er relatert til dette, nemlig den norske posisjonen under klimaforhandlingene. Under sin deltakelse i Paris uttalte statsministeren at hennes mål er at Norge skal motta klimavoter for den norske regnskoginnsatsen.

Vi kan se at det forslaget har møtt både forundring og avvisning hos forhandlingslederen til Brasil, som uttalte i går:

«Det er ikke noe å vurdere i det hele tatt.»

Og det er ikke så vanskelig å forstå at Brasil ikke synes det er greit at Norge skal få utslippsrettigheter for å brenne fossil energi fordi Brasil klarer å stoppe sin egen avskoging. Det spørsmålet som da melder seg, er rett og slett: Var Norges viktigste samarbeidspartner for regnskogsbevaring, nemlig Brasil, informert om at Norge kom med dette utspillet under klimaforhandlingene?

Statsråd Tine Sundtoft [12:05:30]: Hvis det hadde medført riktighet det som har stått i avisene de siste dagene, at vi har bedt om det, skjønner jeg veldig godt at Brasil reagerte. Men det er ikke riktig. Det statsministeren har sagt, er at vi ønsker å doble støtten til det grønne fondet, under forutsetning av at en får verifisering av utslipp inn i det grønne fondet.

Så har vi også vært med på å lansere et nytt fond. Vi har sagt at det er viktig med markeds mekanismer inn i den nye avtalen. Det er viktig hvis vi skal øke våre ambisjoner utover 40 pst., eller om vi ikke får en avtale med EU. Dette er dessverre rotet sammen på en sånn måte at det framstår som ganske egoistisk – jeg vil nesten bruke det ordet – fra Norges side, men det er altså ikke riktig.

Audun Lysbakken (SV) [12:06:34]: Da vil mitt neste spørsmål være om det betyr at regjeringen er helt klar på

at den ikke ønsker et kvotesystem hvor man blander fossile utslipp og utslipp fra avskoging i det samme kvotesystemet, for det er jo det som er utgangspunktet for at det reageres her. Kvoter er jo til syvende og sist utslippsrettigheter. Utslippsrettigheter er noe vi ønsker å sikre oss for å kunne fortsette å forurense. Det fattige land frykter, er at de vil havne i en situasjon der de blir bedt om å la skogen stå, slik at rike land kan fortsette å bruke fossil energi. Det finnes betydelige faglige innvendinger mot å blande fossile utslipp med utslipp fra skog i samme kvotesystem – fordi skoger er viktige karbonlagrere, men også usikre, ikke sant? Hvis vi betaler for å la skogen bevares, og dermed krever utslippsrettigheter for fossil energi, har vi ingen garanti likevel for at skogen står i årene etterpå. Så mitt spørsmål er om klima- og miljøministeren er imot et kvotesystem der disse ulike utslippstypene blandes?

Statsråd Tine Sundtoft [12:07:46]: Når Norge i lang tid har snakket om viktigheten av et globalt klimamål og om klimanøytralitet, er det fordi det er viktig for Norge å bidra til at vi tar vare på regnskogene. Det er viktig at vi på den måten klarer å binde karbon. Den støtten vi har gitt, bl.a. til Brasil, er viktig. Det blir anerkjent som et av de viktigste klimatiltakene verden har sett, og som Brasil selv sier er årsaken til at de kunne presentere et ambisiøst klimamål for Brasils egen del. Så vi gjør ikke vår skogsatsing for å dra det inn i kvotene. Det vi har gjort, er at vi har sagt at vi også ønsker en markeds mekanisme som gjør at vi kan øke våre ambisjoner utover 40 pst. Prinsippet om at vi kan samarbeide for å gjøre mer, er viktig for Norge å ha med inn i avtalen, fordi klimautfordringen er global.

Spørsmål 6

Karin Andersen (SV) [12:08:58]: Mitt spørsmål er følgende:

«Hvordan tenker regjeringen å styrke kommunenes evne til å realisere klimakutt og til å tilpasse seg klimaendringene?»

Statsråd Tine Sundtoft [12:09:16]: Kommunene har en viktig rolle både når det gjelder å bidra til utslippskutt og for å tilpasse seg klimaendringene. Derfor ønsker denne regjeringen å samarbeide med kommunene om nettopp dette.

Den ene delen av samarbeidet handler om økonomiske tiltak. Det finnes flere ordninger som kommunene kan benytte seg av for å realisere klimatiltak i dag, f.eks. gjennom Enova. Kommunene har pekt på at de ikke har statistikk som viser klimagassutslippene i kommunene. Derfor har denne regjeringen i 2016-budsjettet foreslått å etablere ny kommunestatistikk. I budsjettforliket er det også blitt enighet om å etablere en belønningsordning for klimatiltak i kommunene. Det er altså på denne siden av den politiske midtstreken at det kommer konkrete tiltak for kommunal klimainnsats.

Den andre delen av samarbeidet med kommunene

handler om bruk av andre virkemidler enn penger. For første gang på mange år oppdaterte regjeringen de statlige planretningslinjene for areal- og transportplanlegging i kommunene. Her ble klima vektlagt, bl.a. ble målet om at trafikkveksten skal tas med sykkel, kollektiv og gange, tatt inn i retningslinjene. Nå arbeides det med å utvikle en statlig planretningslinje for klimatilpasning, der intensjonen er at det legges større vekt på klimatilpasning i areal- og samfunnsplanleggingen. I 2014 oppretter vi et lovutvalg som skal gå gjennom regelverket knyttet til overvann. Utvalget leverer sin innstilling senere i dag. Vi har også styrket tilskuddsordningen for klimatilpasning i kommunene.

Vi har en god dialog med KS om arbeidet med både utslippskutt i kommunene og arbeidet med klimatilpasning. I tillegg har lokalpolitiske prioriteringer mye å si for klimaarbeidet. Det forrige byrådet i Oslo har f.eks. lagt ned en enorm innsats for å gjøre kollektivtrafikken bedre. Det er mye positivt som skjer i landets kommuner, og jeg gleder meg til å følge med på fortsettelsen.

Karin Andersen (SV) [12:11:51]: I forbindelse med de tre siste budsjettene har jeg spurt regjeringen ved kommunalministeren om de i det hele tatt har lagt inn noen ressurser til kommunesektoren for å håndtere behovet for klimagassreduksjon, som KS sjøl i egne rapporter har estimert til å være 1,3 millioner tonn. Det er ganske mye. Svaret fra regjeringen har vært nei, det er ikke lagt inn noen penger til dette eller til klimatilpasninger, som kommunesektoren har skrikende behov for.

I budsjettforlik med Venstre og Kristelig Folkeparti er det riktig at det har kommet inn noen tiltak også nå, som er gledelig, for de er helt i tråd med det SV har foreslått de to siste årene, nemlig å få en egen tilskudds- eller belønningsordning for kommunale klimatiltak. Da er spørsmålet slik: Vil regjeringen følge dette opp og lage en målsetting for klimagassreduksjon knyttet til disse tilskuddsmidlene, slik at man når målet som er realiserbart i kommunene?

Statsråd Tine Sundtoft [12:13:00]: Nå sitter det 190 land og forhandler i Paris. Hva vi blir enige om i Paris, er avgjørende. Regjeringen foreslo og har fått Stortinget med på våre egne 2030-mål, mye av det vi må redusere innenfor transport.

Vi vet at kommunene har en veldig viktig rolle for at vi skal klare å nå både våre 2020-, 2030- og 2050-mål. Derfor er vi opptatt av et nært samarbeid med KS. KS har sagt at det var viktig å få på plass statistikk, slik at kommunene selv kan følge med på hvordan de reduserer klimagassene. Det har vi nå foreslått i 2016-budsjettet, og også gjort rede for den nye belønningsordningen. Men det aller viktigste er jo hvordan kommunene planlegger for den omstillingen vi skal igjennom. Her har denne regjeringen kommet med nye statlige planretningslinjer.

Karin Andersen (SV) [12:14:07]: Hva som skjer i Paris, vil også kunne påvirkes ganske kraftig av at rike land som Norge gjør sin del av oppgaven hjemme, og viser at det er mulig.

Det er bra med statistikk og fakta – det må til hvis kommunene skal kunne gjøre denne jobben. Men de må også, slik som det står i NOU-en fra 2010 om klimatilpassing, ha nødvendig plankapasitet og kompetanse for å kunne gjennomføre dette, både når det gjelder klimatilpassinger, og når det gjelder klimagassreduksjoner. Derfor foreslo det utvalget en øremerket ordning til slik plankapasitet.

Det er også nødvendig å få på plass krav om kompetanse i hver kommune hvis de skal kunne gjennomføre de nødvendige klimagassreduksjonene og klimatilpassingene. Vil regjeringen støtte et krav om at kommunesektoren må ha kompetanse som kan nyttiggjøre seg disse tilskuddsordningene på en riktig og planmessig god måte?

Statsråd Tine Sundtoft [12:15:17]: Representanten Andersen og jeg er i hvert fall helt enige om at kommunene har en veldig viktig rolle å spille i arbeidet med å redusere utslippene, samt å tilpasse oss det vi allerede ser av klimaendringer.

Denne regjeringen ønsker ikke øremerking til kommunene i dette arbeidet. Jeg stoler på at kommunene selv nå jobber både med å kutte utslipp og med å tilpasse seg klimaendringer. Nå får de – som de har bedt om – en bedre statistikk, slik at de kan følge med på og se resultatene av det arbeidet som gjøres, og også en ny belønningsordning.

Så er det viktig at det tenkes inn i all politikutvikling, også lokalt, at klima må inn i planleggingen. Vi må planlegge våre kommuner og byer på en slik måte at vi reduserer transportbehovene. Det er vi er nødt til hvis vi skal klare å nå våre ambisiøse mål for 2030.

Spørsmål 7

Presidenten: Dette spørsmålet er reist av representanten Else-May Botten til næringsministeren, men tas opp av representanten Odd Omland.

Odd Omland (A) [12:16:42]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til næringsministeren:

«I Dagsavisen 26. november 2015 kan vi lese om intern alarm i Innovasjon Norge på grunn av høye lederlønnin-ger. Ifølge avisen tjener 136 ansatte mer enn 800 000 kr, og denne utviklingen har eskalert det siste året. 38 ansatte tjener nå mer enn 1 mill. kr. Dette skjer samtidig med at regjeringen har kuttet i bevilgningen til selskapet for å spare kostnader.

Kan statsråden forsvare det som ser ut til å være en lønnsгалopp i ledelsen i Innovasjon Norge, samtidig som selskapet nedbemanner kraftig?»

Statsråd Monica Mæland [12:17:26]: Innovasjon Norge er et særlovselskap hvor staten eier 51 pst.

Selskaper hvor staten har en eierandel, er veldig ulike når det gjelder både størrelse, bransje og virksomhetsområde, og hva som er konkurransedyktig godtgjørelsesnivå, vil variere mellom selskapene. Innovasjon Norge har redegjort overfor departementet at selskapet forholder seg til

statens forventninger til lederlønn. Selskapet rapporterte i fjor om tilnærmet nullvekst i lønn, og at lønnsforskjellene i selskapet er blitt mindre. De opplysningene selskapet har gitt om årets lønnsoppgjør, tyder heller ikke på en lønnsгалopp, slik representanten Botten beskriver det i sitt spørsmål.

Innovasjon Norge redegjør for lønnsforholdene i selskapets årsrapportering. Vi vil kunne gå grundig inn i dette og gjøre en vurdering av dette når vi mottar rapporten for året som snart er omme. Som eier er jeg opptatt av at det legges vekt på moderasjon. Det følges opp i dialogen med selskapet, og jeg har tillit til at styret i Innovasjon Norge følger dette opp.

Omstillinger og omorganiseringer er utfordrende både for de ansatte og for ledelsen i selskapet. Og blant dem som er blitt berørt av nedbemanninger, vil det for mange være en tid med stor usikkerhet og uro. Samtidig er det slik at det offentlige virkemiddelapparatet må fornye seg. For Innovasjon Norge er dette viktig for å kunne møte krav og forventninger fra kundene og fylle den rollen de er blitt gitt av Stortinget.

Jeg tror ikke det vil være en god oppfølging av selskapet dersom jeg konkluderer på bakgrunn av oppslagene i Dagsavisen. Under behandlingen av 2015-budsjettet merket et flertall i næringskomiteen seg at det ville bli behov for organisasjonsmessige tilpasninger. Jeg mener det er viktig at vi er ryddige og holder på arbeidsdelingen mellom eier og styre. Organisering og lønnsfastsettelse er styrets ansvar. Jeg vil gjøre nærmere vurderinger av dette når Innovasjon Norge leverer sin rapport for 2015. Her vil vi også se på omorganiseringen av selskapet.

Odd Omland (A) [12:19:37]: Jeg takker for svaret.

Jeg forstår det slik at dialogen mellom selskapet og statsråden må gå på det med nivå, men i fjorårets budsjett var det likevel slik at Stortinget kuttet 35 mill. kr i basisbevilgninger til Innovasjon Norge. Utviklingen viser, med referanse til Dagsavisen og Innovasjon Norge selv, en økning i antall topplederstillinger. Når det blir flere og flere toppledere, hvordan kan statsråden forsvare det, ut fra at det kuttes i Innovasjon Norges basisbevilgninger?

Statsråd Monica Mæland [12:20:20]: Det er slik at omorganiseringen og lønnsfastsettelsen vil framkomme av årsrapporten for inneværende år. Den skal vi gå grundig inn i.

Innovasjon Norge var i fjor ti år. Det er et selskap med over 20 eiere, som mottar over 40 tildelingsbrev, som har 22 hjemmekontorer, 35 utekontorer og til sammen 16 sty- rer. Det var grunnlag for en grundig gjennomgang av organisasjonen, og vi har vært opptatt av at Innovasjon Norge, på samme måte som næringslivet for øvrig, hele tiden må effektivisere og forbedre seg. De opplyser for øvrig at de har gått fra seks til elleve toppledere, men at de neste år vil ha en reduksjon: fra 69 ledere i organisasjonen til 43.

Odd Omland (A) [12:21:10]: Takk igjen for svaret.

I Arbeiderpartiet er vi opptatt av at Innovasjon Norge

har lokal tilstedeværelse rundt om i hele landet, og mye penger vil gå med når det nå utvides med antall toppledere. Nå sier statsråden at antallet mellomledere vil gå ned over tid, men så er det jo slik at disse mellomlederne i hovedsak sitter ute i distriktene, og toppledergruppen sitter sentralt i Oslo. Sett i lys av det: Hvordan vil nedskjæringene slå ut i distriktene, og hvordan blir distriktene ivaretatt?

Statsråd Monica Mæland [12:21:50]: Innovasjon Norge skal være der kundene er, og det er i hele Norge. Det er også lovfestet gjennom særloven som Innovasjon Norge opererer under. Innovasjon Norge skal være til stede i hele landet, og jeg er opptatt av at de organiserer seg på en slik måte at de tilbyr kundene de beste tjenestene. Da er det viktigere med en effektiv organisasjon enn et system som sitter fast år etter år. De redegjør altså for at de skal gå fra 69 til 43 ledere neste år. Jeg synes det høres ut som et fornuftig antall. Men dette kommer styret til å kunne redegjøre mer for når året er omme.

Spørsmål 8

Jan Böhler (A) [12:22:47]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren:

«På et møte 25. november med 15 norske byer om flyktningssituasjonen ga regjeringen beskjed om at den vil at det raskt skal etableres brakkebyer med rundt 3 000 akutt plasser. Byene er positive til å ta sin del av ansvaret, men mener det vil få negative konsekvenser for integreringen i byene dersom man bygger opp så store konsentrasjoner.

Er statsråden enig i at selv om det haster med å skaffe plasser, må man ta hensyn til integreringsutfordringene i nærmiljøene i Oslo og andre byer, og ikke gjøre ting som kan forsterke disse?»

Statsråd Solveig Horne [12:23:30]: Jeg vil takke representanten for spørsmålet.

I den krevende situasjonen vi står i nå, er det nødvendig med nye løsninger. Det viktigste nå er å få på plass innstramminger og raskere retur, og det er viktig at vi jobber med å integrere dem som har fått lovlig opphold.

Mange oppgaver må løses på nye måter. Vi står nå i en situasjon der vi i første omgang må sørge for tak over hodet og få flyttet asylsøkerne ut av dyre hoteller og idrettsanlegg. Mange av de løsningene vi har i dag, er dyre. Tilbudet skal være nøkternt, men forsvarlig. Men det er viktig at vi også ser på nye løsninger.

Det har den siste tida vært flere møter mellom statlige myndigheter og KS, både på politisk og administrativt nivå. Regjeringen vil i denne anledning samarbeide med kommunesektoren for å finne gode løsninger på de utfordringene vi står overfor, både på kort sikt og lang sikt. Det var nettopp derfor statsministeren, justisministeren, kommunalministeren og undertegnede i samarbeid med KS tok

initiativ til det første storbymøtet om flyktningssituasjonen onsdag for en uke siden.

Regjeringen er opptatt av et godt samarbeid både med KS og ikke minst den enkelte kommune for å finne gode løsninger.

Jeg er opptatt av at integreringsperspektivet bringes inn på tvers av sektoransvaret i arbeidet med valg av både kort- og langsiktige løsninger for organisering og plassering av større mottak. Jeg er også opptatt av at lokalbefolkningen må holdes løpende orientert. Mange kommuner har svært gode erfaringer med å avholde folkemøter.

Folkets bekymring for hva det betyr med asylmottak i nabolaget, må tas på alvor. Her gjør mange kommuner en god jobb med både å formidle informasjon og å bidra til åpenhet. Vi trenger et debattklima der alle kan delta uten å være redd for å bli trakassert.

Dagens integreringsutfordringer blir ikke mindre av den store økningen i flyktninginnvandring som vi nå har. Det er også bakgrunnen for regjeringens tiltak. Regjeringen har allerede varslet at vi vil legge fram en egen stortingsmelding om integreringspolitikken i 2016, og en eventuell proposisjon sammen med RNB i 2016. Vi har også varslet at vi vil sette ned et ekspertutvalg som skal se på langsiktige konsekvenser av økt asylankomst og høy innvandring.

Det er nødvendig med en fornyelse av integreringsfeltet for å sikre en effektiv integrering av dem som skal bli i Norge, og en bred forankring av integreringspolitikken. Vi må ha klare forventninger og stille krav til alle borgere, også dem som er nye i landet, om å forsørge seg og bidra i samfunnet. Det blir enda viktigere i tida framover.

Når det gjelder å løse spørsmålet om tak over hodet til dem som kommer, er jeg overbevist om at dette blir løst på en god måte, etter møtet sist uke. Jeg mener at det integreringsmessige også må sees i sammenheng med at vi nå må ha asylplasser til dem som trenger tak over hodet.

Jan Böhler (A) [12:26:38]: Jeg takker statsråden for svaret og mener det er prisverdig at regjeringen vil vise handlekraft for å få skaffet nok plasser, og at man tar initiativ til samarbeid med de store byene. Men da er det også viktig å høre på de store byene og det de sa på dette møtet etter at dette med brakkeleirer med opptil 3 000 plasser i og rundt de store byene kom opp. Det var helt klar beskjed fra alle at de mente det ville bli for stort. Jeg synes det er viktig å tenke på det de sier, de som er spesialistene og de som er nære på, om at det kan bli for stort. Byene har større og mer uoversiktlige miljøer hvor det f. eks. er aktive grupper som jobber med radikalisering, aktive grupper som jobber med narkotikalanging, aktive grupper som jobber med menneskehandel, og det er gjengmiljøer. Det er vanskeligere å skjermes disse miljøene og få oversikt hvis det er for store enheter.

Så mitt spørsmål til statsråden er: Når man vil samarbeide med byene, og de sier så klart ifra at 3 000 blir for mange i en brakkeleir, hvorfor kan ikke regjeringen svare på det istedenfor å gjenta dette med 3 000, som man har gjort de siste dagene?

Statsråd Solveig Horne [12:27:52]: Det er justisministeren som har ansvar for opprettelse av asylmottak, men jeg har lyst til å understreke at hele regjeringen med flere ministre er i god dialog med KS. Vi har også merket oss de signalene som kom fra kommunene vi hadde møte med forrige uke, der de ønsket heller å ha mottak på maksimalt rundt 1 000 plasser.

Det som er utfordringen vår, og som er viktig å få fram, er at det er en krise. Vi trenger altså å finne tak over hodet til rundt 300 stykker hver eneste dag. Når vi ser den mottaksstrukturen som vi nå har fått på plass raskt – med dyre ordninger på hotell, og det er snakk om å bruke idrettsanlegg – er det viktig for å unngå de dyre løsningene at vi åpner opp for å se på nye muligheter for å få på plass større mottak. Det er viktig i dette arbeidet. Jeg mener at både justisministeren og kommunalministeren er i god dialog med de berørte kommuner for å se på de utfordringene vi er veldig godt kjent med at det kommer til å bli med store mottak.

Jan Böhler (A) [12:29:00]: Jeg er i hvert fall glad for at statsråden sier at de har merket seg hva kommunene har ment om det. Det er viktig å få til løsninger som gjør at man blir omforent, og kan jobbe godt med det. Da er det ikke noe godt bidrag å fortsette å gjenta dette med 3 000, som både statssekretær Kallmyr og justisminister Anundsen gjorde senest på fredag.

Når det gjelder det andre hensynet jeg mener er avgjørende, som statsråden var inne på om integrering: For eksempel i Groruddalen i Oslo bruker staten sammen med kommunen 1 mrd. kr nå over ti år for å løse integreringsutfordringer. Da mener jeg at man også burde kunne gi et signal om at store enheter, store nye mottak nå, ikke bør plasseres midt i de områdene hvor vi jobber med veldig store integreringsutfordringer fra før. Det er klart at de oppgavene vil bli enda mer krevende med en enda større andel som skal integreres, og at man burde finne andre områder i byene og landet enn de byene hvor vi har størst konsentrasjon.

Statsråd Solveig Horne [12:30:06]: Jeg kan understreke for representanten at regjeringen jobber på høygir for å få på plass asylmottak og plasser til dem som kommer og skal ha tak over hodet. Som jeg nevnte i mine innlegg før, er det de dyre løsningene vi ser nå, vi prøver å unngå. Derfor er det viktig at vi er nødt til å ta inn over oss at med det store ankomsttallet nå må vi altså tenke nytt. Men vi er i dialog med kommunene. Vi har merket oss hva kommunene har sagt, og det blir det som blir viktig å få fram i dette spørsmålet.

Så peker representanten på flere integreringsutfordringer. Det er veldig tydelig og klart at det kommer det til å bli. Med de store ankomstene her nå blir integreringspolitikken og det arbeidet som skal skje ikke bare i Oslo, men også i de andre kommunene for å få dem raskt ut i både utdanning og arbeid, sånn at de kan være med og bidra, noe av det som blir hovedansvaret mitt som integreringsminister å ha fokus på de neste månedene.

Spørsmål 9

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Kjersti Toppe til helse- og omsorgsministeren, vil bli tatt opp av representanten Per Olaf Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:31:28]: «Helse- og omsorgsminister Bent Høie skriv følgende i ein kronikk i Bergens Tidende den 20. november, same dag som Nasjonal helse- og sykehusplan (2016–2019) blei fremma: «I dag spesialiserer kirurgene seg på ulike deler av kroppen. En kirurg som er spesialist på mage og tarm, opererer ikke hjerter. En kirurg som er spesialist på hjerner, opererer ikke knær.»

Kan statsråden gjera greie for kva tid kirurgane gjorde dette, det vil seie at same kirurg opererte hjerne og kne, og meiner statsråden slik argumentasjon er rett folkeopplysning?»

Statsråd Bent Høie [12:32:17]: Jeg er glad for at representanten Toppe, som opprinnelig stilte dette spørsmålet, er opptatt av folkeopplysning. Det er jeg også. Derfor er det et mål for meg å formulere meg slik at også de uten legeutdanning og kjennskap til helsetjenesten forstår hva jeg mener.

Jeg har omtalt spesialiseringen innen kirurgifaget i en kronikk i Bergens Tidende. Der slo jeg fast at kirurger som er spesialister på ett område, ikke utfører operasjoner på et annet. For å forklare dette skrev jeg at en kirurg som er spesialist på hjerner, ikke opererer knær.

Representanten spør meg om noe slikt har funnet sted. Som det framgår av kronikken, finner det ikke sted i det hele tatt. Jeg har imidlertid latt meg fortelle at bartskjærere og feltskjærere kan ha utført både amputasjoner og enkelte tvilsomme inngrep i hodeskaller. Det skjedde i så fall for flere hundre år siden. Representanten og jeg er nok enige om at det har hevet kvaliteten på pasientbehandlingen at leger, og etter hvert kirurgene, erstattet både feltskjærerne og bartskjærerne.

At kirurgien har blitt mer spesialisert, innebærer at vi kan behandle sykdommer og skader det tidligere ikke fantes behandling for. Det hever også kvaliteten på pasientbehandlingen. Men vi må bruke kirurgenes kompetanse på en klok måte.

Ved 14 av våre små sykehus utføres det i gjennomsnitt ett akuttkirurgisk inngrep om dagen. Skal sykehusene i framtiden ha full beredskap for dette ene inngrepet, krever det minst en ortoped, en mage-tarm-kirurg, en urolog og en gynekolog på vakt døgnet rundt. Det er ikke klok bruk av høy kompetanse etter mitt syn.

I kronikken i Bergens Tidende skrev jeg ikke bare om operasjoner av hjerner og knær. Jeg skrev at spesialiseringen innen kirurgifaget gjør det stadig mer krevende å opprettholde akuttkirurgi ved de minste sykehusene. Jeg skrev også at vi trenger både de små og de store sykehusene i framtiden, men at vi er nødt til å fordele oppgavene dem imellom på en klok måte. Det gleder meg at representanten ikke stiller spørsmål ved noe av dette. Jeg velger å tolke dette som en støtte for min analyse.

Det er positivt at politikere er opptatt av folkeopplysning og retorikk. I debatten om sykehusenes framtid blir det etter mitt syn litt for ofte brukt retoriske virkemidler som skaper frykt framfor forståelse. Selv foretrekker jeg det siste.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:34:50]: Det var et omfattende svar, og som statsråden vet, har også vi representanter kort tid, og derfor prøver vi å ha presise spørsmål.

Det forventes at statsråden er av de fremste ledere innenfor helsevesenet vårt, og for å få respekt og ha en naturlig autoritet må en leder framstå med ærlig argumentasjon – ikke dikte opp en fortelling som lekfolk skal forledes til å tro på. Det som statsråden nå sier, at det som står om at en kirurg som er spesialist på hjerner, ikke opererer knær, er noe som gjaldt for flere hundre år siden. Det er ikke dagens situasjon.

Mitt enkle spørsmål er da: Beklager statsråden sin uttalelse, bl.a. i Bergens Tidende, som forleder folk til å tro at det som var situasjonen for flere hundre år siden, også er situasjonen i Norge i dag?

Statsråd Bent Høie [12:36:00]: Nei, jeg har absolutt ingenting å beklage, for det som står i min kronikk, er helt korrekt. Kirurger som er spesialister på hjerner, opererer ikke knær. Dette er faktisk med på å bidra til å skape forståelse i befolkningen for den utfordringen vi står i, nemlig at spesialiseringen innenfor medisinen gir oss utfordringer når det gjelder hvordan vi skal sikre og opprettholde en desentralisert sykehusstruktur med god kvalitet i framtiden. Så dette er god folkeopplysning.

Men jeg skriver det på en sånn måte at også de som ikke har dyp innsikt i helsetjenesten eller er leger selv, skal kunne forstå poenget. Det tror jeg absolutt er tilfellet. Nasjonal helse- og sykehusplan handler nettopp om å være ærlig og tydelig på de utfordringene vi står i, og jeg hadde håpet at det skulle være mer av det i denne diskusjonen. Jeg registrerer at enkelte andre i veldig stor grad ønsker å spille på frykt og redsel, i stedet for å føre en faktabasert diskusjon.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:37:07]: Hvor enkelte andre er hen, vet jeg ikke, men det regner jeg med at statsråden kan verifisere.

Det som er kjernen i dette, er at det skapes et inntrykk som er feilaktig. Hvis vi går til sakens kjerne, er det vel sånn at bare om lag én av ti som blir innlagt og vurdert av kirurger, blir operert. Det er mange forstuelser som en kirurg vurderer uten å operere, for det er ikke brudd. Det er mange vondt-i-magen-tilfeller som en kirurg vurderer, uten at det foretas en operasjon. Det er et faktum som fagfolk som står i tjeneste i dag, forteller oss når vi tar kontakt med virkeligheten. Og det er veldig spesielt at det faktumet – i folkeopplysningas navn – ikke meddeles av statsråden, i et tema som er så vesentlig.

Mitt spørsmål er: Er statsråden av den mening at det er misvisende å telle operasjoner for å vise fram det en kirurg gjør på vakt?

Statsråd Bent Høie [12:38:11]: Nei, det er ikke misvisende i det hele tatt, for som jeg sa i mitt opprinnelige svar: Det er å opprettholde en bred akuttkirurgisk beredskap – så lenge jeg oppfattet at representanten er helt enig med meg i beskrivelsen av at en kirurg ikke er én type kirurg lenger. Selv om representanten selv snakker om kirurgi som om det er en generell betegnelse, er det altså ikke det. Den virkeligheten oppfatter jeg at Senterpartiet ikke har noen særlig påtrengende interesse av å drive folkeopplysning om.

Når man har behov for opptil tre til fire ulike spesialiteter i kirurgifaget for å opprettholde en vaktberedskap på et sykehus, er det ikke uinteressant hva de tre til fire spesialitetene gjør – med de ressursene og den kompetansen som det krever – i løpet av døgnet, med tanke på de langsiktige utfordringene helsetjenesten står overfor.

Spørsmål 10

Knut Storberget (A) [12:39:20]: «Flere kyllingprodusenter går en usikker tid i møte. Mange risikerer å miste sitt levebrød. Det pekes på at manglende markedsregulering, økte konsesjonsgrenser, overproduksjon og ustabil markeds situasjon for mange svært usikker. Statsråden har argumentert for «å slippe bonden fri», som skal innebære størst mulig deregulering og økte konsesjonsgrenser generelt og spesielt for kyllingproduksjon.

Er situasjonen for flere kyllingprodusenter «å slippe bonden fri» eller slippe «bonden i fritt fall?»

Statsråd Sylvi Listhaug [12:39:52]: Markedsreguleringen for kylling ble vedtatt avviklet i jordbruksavtalen med begge jordbruksorganisasjonene i 2005 og gjennomført med virkning fra 2007 av regjeringen Stoltenberg. Bakgrunnen var bl.a. at produksjonen allerede da i praksis var styrt gjennom kontrakter mellom kyllingprodusentene og mottakerne.

Økningen av konsesjonsgrensene fra 1. januar 2015 var nødvendig for å sikre at også kyllingproduksjonen kan være profesjonell heltidsproduksjon og ikke bare tvinges til å være en tilleggsproduksjon. Konsesjonsgrensene er et strukturvirkemiddel, ikke et markedsreguleringsvirkemiddel. Men heving av konsesjonsgrenser vil alltid skape noe dynamikk i overgangen til utnyttning av de nye grensene – nye grenser som gir lavere produksjonskostnader.

Kyllingmarkedet har vokst sterkt over lang tid. Hovedårsaken til problemene vi ser i kyllingmarkedet nå, er den store svikten i etterspørselen som fulgte oppmerksomheten omkring antibiotikaresistens. På kort tid sviktet etterspørselen med over 15 pst. En slik etterspørselssvikt var uforutsigbar og ville vært svært krevende å håndtere i alle markeder. Det er opp til bransjen selv å regulere produksjonskapasiteten til det markedet etterspør. Det er selvsagt krevende og får konsekvenser for mange produsenter.

Men det er min oppfatning at bransjen selv har mer effektive virkemidler for å gjøre raske tilpasninger nå enn om vi hadde hatt tradisjonell markedsregulering innenfor kyl-

lingsektoren. Da er sannsynligheten stor for at vi på grunn av for sen nedskalering av produksjonen ville hatt store og uhåndterlige overskuddslagre, noe som ville belastet produsentene ytterligere. Kyllingmarkedet er nå i ferd med å ta seg opp igjen, og det vil lette situasjonen noe.

Å drive næring betyr et kontinuerlig behov for å arbeide med utvikling, risiko og konkurranse om markedet. Strukturendringer er en del av det, og har pågått i mange tiår i jordbruket. Jeg har tillit til at mottakerne og leverandørene finner de beste løsningene for å tilpasse sin kapasitet til etterspørselen i markedet.

Knut Storberget (A) [12:42:16]: Det var jo et svar som forventet. Men det er ikke til å legge skjul på at når man øker konsesjonsgrensene så betydelig som det ble gjort, og som jeg forstår er en del av statsrådets ideologi og tilnærming til nettopp matproduksjon, vil det kunne medføre problemer for noen. Heldigvis ser det ut til at etterspørselssiden er i ferd med å bedres, som også statsråden var inne på, men kombinert med de grep som nå gjøres, bl.a. av næringa sjøl, og hvor en har økt innsats i det vertikale – og hvor flere ser ut til å slå sine pjalter sammen, enten det gjelder produksjon, distribusjon, detaljhandel – så er det grunn til bekymring. Og jeg har lyst til å spørre statsråden for det første om man er bekymret, og om man fra departementet og regjeringas side ser på tiltak for å kunne avhjelpe de store problemene som enkelte nå har, særlig relatert til kyllingproduksjon?

Statsråd Sylvi Listhaug [12:43:16]: Vi har jo undersøkt litt dette med konsesjonsgrense og hvor mange som nå har satt i gang bygging av større kyllinghus, og det gjelder tre–fire stykker på Jæren. Så hvis det var denne konsesjonsgrensen som var årsaken til problemene i kyllingmarkedet, så synes jeg det er vanskelig å finne forklaringen der. Det som er sikkert, og som jeg hører at representanten Storberget også er enig i, er at det er etterspørselssvikten som er det mest vesentlige.

Så skjønner jeg veldig godt at det er en vanskelig situasjon for dem det gjelder. Jeg vet også at en nå i Nortura-systemet vurderer den situasjonen som er oppe i Trøndelag, der vi vet at det er noen produsenter som er usikre. Men så er det slik at vi har behov for økte produksjoner innenfor landbruket, f.eks. på storfe, slik at de som vil drive med landbruk, har muligheter også videre, om det ikke skulle være kyllingproduksjon.

Knut Storberget (A) [12:44:18]: Jeg spurte jo for det første om statsråden var villig til å se på eventuelle avhjelpende tiltak for dem som kommer i en vanskelig situasjon. Det spørsmålet står der ennå.

Men siden statsråden drar dette inn på annen type produksjon, bl.a. storfe, har jeg lyst til å ta en noe generell tilnærming oppimot denne typen politikk, som vi vet regjeringa og statsråden ivrer etter, hvor deregulering, økte kvoter og i stor grad frislepp er medisinen. Ser man ikke nå at det i det minste har noen ulemper i et land hvor vi ønsker matproduksjon over hele landet og å utnytte alle arealer som vi kan, og hvis vi skal kunne klare å øke matpro-

duksjonen, ser det ut til at vi også må ha med oss de små. Gjør ikke denne typen politikk i sin helhet det vanskelig å nå målet i Norge om å øke matproduksjonen og også å opprettholde bosetting og andre bieffekter av en effektiv og god landbrukspolitikk?

Statsråd Sylvi Listhaug [12:45:18]: Det er jo slik at vi kunne ha produsert mye mer kylling i Norge og økt matproduksjonen dersom vi forbrukere hadde ønsket å spise mer kylling. Derfor vil det være vi forbrukere som avgjør hvor mye kylling som produseres i Norge til enhver tid.

I forkant av at vi gjorde endringer i konsesjonsgrensene for kylling, snakket jeg med bønder som i dag var tvunget til å jobbe delvis utenfor gården fordi de ikke kunne leve av kyllingproduksjonen. Det var produsenter som kunne tenke seg å være heltidsbønder, å være hjemme på gården og drive fulltids kyllingproduksjon. Jeg synes det er viktig å legge til rette for flere heltidsbønder, at flere skal kunne leve av gårdens ressurser, og derfor er dette et viktig grep for å få til det.

Dette er et marked som er styrt av kontrakter mellom produsenter og leverandører, og jeg har derfor full tiltro til at man finner gode løsninger. Det har en også gjort i den situasjonen som er nå, der vi ser at man har måttet nedskalere produksjonen i en periode, og så håper jeg at den vil ta seg opp igjen som følge av at vi forbrukere spiser mer kylling igjen.

Spørsmål 11

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [12:46:41]: «For å bekjempe de farlige klimaendringene må forskningsinnsatsen vris mot fornybar energi, klimateknologi og klimaløsninger. Norge og andre rike land med sterke forskningsinstitusjoner må ta hovedansvaret for denne innsatsen. Dette taler for at Norge bør øke sin forskningsinnsats på klimaområdet, og gå foran internasjonalt for et grønt skifte i forskningsinnsatsen. Forskingen må vris fra fossil energi og over på klimaløsninger.

Hva er statsrådets strategi for å bidra til dette?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:47:16]: La meg først nevne at statsministeren, i forbindelse med klimatoppmøtet i Paris, har sagt at Norge skal doble innsatsen innen forskningen på fornybar energi innen 2020, fra 1,1 mrd. kr i dag til 2,2 mrd. kr i året. Det har bl.a. klima- og miljøministeren og olje- og energiministerens skrevet om i dag.

Regjeringen er helt enig i at vi må ta et stort ansvar i den globale dugnaden for å skaffe den kunnskapen som trengs for å bekjempe klimaendringene. Klima, miljø og energi er et av de prioriterte områdene i Langtidsplan for forskning og høyere utdanning, og det har vært vekst i midler øremerket prioriteringen.

Samtidig har regjeringen enda høyere ambisjoner enn som så. I det videre arbeidet med oppfølgingen av langtidsplanen vil vi vurdere omfanget av opptrapping av forskning for lavutslippsutvikling.

Når det gjelder forholdet mellom forskning på miljø-

vennlig energi og forskning på petroleum, har Forskningsrådet siden 2009 sendt minst dobbelt så mye midler til forskning på miljøvennlig energi som til petroleumsforskning.

I 2015 var det målrettede budsjettet på miljøvennlig energi i Forskningsrådet 780 mill. kr, mens budsjettet til petroleumsforskning var 366 mill. kr. Klimarelevant forskning inngår også i mange av virkemidlene Forskningsrådet har, både målrettede satsinger, åpne programmer og programmer med andre formål enn klima og energi. Til sammen finansierte Forskningsrådet i 2014 klimarelevante forskningsprosjekter for 1,3 mrd. kr.

Denne regjeringen har også vært spesielt opptatt av å styrke de åpne arenaene i Forskningsrådet. For eksempel har vi en opptrappingsplan for forskningsinfrastruktur på 400 mill. kr frem til 2018. Den siste utlysningen var den største noensinne, og tildelingen fikk en grønn profil – inkludert flere store prosjekter på miljøvennlig energi.

Det er også verdt å nevne at EU-programmet Horisont 2020 prioriterer forskning på klima og energi høyt. Norske forskere er gode i konkurransen om midler på dette området. Petroleumsforskning er langt lavere prioritert i EU.

Til sist vil jeg minne om at heller ikke alt innenfor petroleumsforskning er dårlig for klima og miljø, for å si det på den måten. En del av forskningen er miljørettet, f.eks. forskning om energieffektivisering og redusert miljøpåvirkning fra sektoren.

Oppsummert mener jeg vi har en fornuftig balanse når det gjelder prioritering av forskningsmidler mellom viktige tema.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [12:49:53]: Når det gjeld balansen mellom vår felles innsats innafor petroleumsretta forskning og det fornybare, bruker Noreg per i dag rundt 5,7 mrd. kr på petroleumsretta forskning, som da utgjør 11 pst. av den totale norske forskningsinnsatsen. Til samanlikning går 3 pst. av den totale innsatsen til fornybar energi. Det betyr at den balansen er veldig skeiv og da mest på petroleumsretta forskning. I statsbudsjettet som regjeringa har lagt fram for 2016, foreslår dei at den største enkelt-satsinga, Demo 2000, som er petroleumsretta satsing, skal aukast med 100 mill. kr – og er da den aller største.

Spørsmålet mitt er igjen: Korleis skal ministeren få betra balansen mellom den petroleumsoverrettede og den fornybare forskinga?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:50:57]: Når det gjelder tallene som representanten bruker, må jeg nesten spørre om det er tall for total forskningsinnsats, eller om det er offentlig forskningsinnsats. Hvis man ser til Forskningsrådet, som jo er det aller viktigste instrumentet for forskning, er tallene slik jeg redegjorde for. Der bruker vi altså mer. Vi prioriterer klimaenergi høyere enn vi prioriterer petroleumsforskning.

Så er det samtidig sånn at i en situasjon hvor man har hatt en ganske dramatisk nedgang i oljeprisen, mener vi også at man skal drive petroleumsforskning og videreutvikle olje- og gassnæringen i Norge, men den store satsin-

gen og de største pengene innenfor Forskningsrådets programmer går til klima- og miljørelatert forskning. Og det som statsministeren annonserte her i dag, er jo at vår ambisjon er å doble den satsingen fra dagens, ca. milliarder, innen 2020.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [12:52:00]: Dei 5,7 mrd. kr det er snakk om, er den totale innsatsen – altså både offentlig og privat. Av dette kjem over 4 mrd. kr frå næringslivet sjølv innanfor dei veldig gode rammene for å investere i forskning som petroleumsnæringa har gjennom våre skattereglar. Difor har også ei ekspertgruppe som Teknologirådet sette ned, foreslått at ein skal utfase den offentlege støtta til petroleumsforskning og heller vri dei midlane over på fornybar energi og andre framtidsløysingar. Det er altså ingen grunn til at det offentlege bidreg tungt inn i petroleumsforskninga når dette er ei moden næring som finansierer dette i stor grad sjølv, og vi i tillegg ser at det er så ekstremt skeivt fordelt. Og petroleumsforskning er ein av våre aller, aller største forskingsarenaer i Noreg. Ser ikkje ministeren da at det er behov for å vri den offentlege innsatsen frå petroleumsforskning over til den underfinansierte forskinga på fornybar energi?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:53:03]: Det var klagjørende. Det er klart at olje og gass er en stor bransje i Norge, og vi ønsker jo at de skal bruke penger på forskning, vi ønsker at de skal bruke penger på utvikling. Men det gjør nok at hvis man summerer privat og offentlig forskning, blir petroleumsforskningen større. Mitt poeng var at på de områdene vi har ansvar for gjennom Forskningsrådet, er klima- og miljøforskning klart prioritert over petroleumsforskning. Det mener jeg vi skal fortsette å gjøre, og det er en av grunnene til at statsministeren annonserer en kraftig satsing på klima- og miljøforskning og ikke en tilsvarende satsing på petroleumsforskning. Men vi må også klare å ha to tanker i hodet samtidig. Jeg syns representanten for Fellesforbundet, LO-organisasjonen som organiserer veldig mange av dem som jobber i norsk olje- og gassnæring, formulerer det ganske bra i Klassekampen når han kaller SVs politikk for skrivebordspolitikk – rett og slett fordi SV her ser bort fra viktige arbeidsplasser og også råd fra fagforeninger.

Presidenten: Da er sak nr. 2, dagens ordinære spørretime, over.

Sak nr. 3 [12:54:14]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.